

SLOVENSKI NAROD.

Izbeja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inzerati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zentne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištevno „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 334.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno napre. plačan	K 300—	celoletno	K 420—
polletno	150—	polletno	210—
3 mesečno	75—	3 mesečno	105—
1	25—	1	35—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 30% po nakaznici. Na samo pismeno naročilo brez pošiljke denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 334.

Dopise sprejema se podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K

Poštnina plačana v gotovini.

Dr. Milenko Vesnić:

Jedinstvo ali zveza?

Le cose sono più sapienti degli uomini: Le cose pensano.

Niccolo Tommaseo.

(«Novi Život».)

I.

Najglavnejši spor, ki je nastal danes med našimi strankami v ustavotvorni skupščini, ima svoj izvor v konfliktu mišljenj in težnjah o tem, kako se naj uredi naša kraljevina, da-li na edinstveni ali na zvezni, odnosno federativni podlagi?

Moje naziranje o tem vprašanju je bilo jasno opredeljeno še pred našim stvarnim osvobođenjem in ujedinenjem in to svoje naziranje sem javno kazal povsodi v člankih in izjavah s svojim podpisom, v javnih predavanjih in govorih, kakor tudi končno v izjavah pred zavezniškimi državni in diplomati.

Vedno in vsikdar sem trdil in od tega ne odstopam niti danes, da so Slovenci, Srbi in Hrvati eden in isti narod, katere so razdelili naši sovražniki in 500 letno robstvo pod njihovim jarmom in da se bomo mi vsi ujedini v eno edinstveno državo, čim bomo v stanju se osvoboditi tuje gospodstva.

Tega svojega uverjenja nisem zasmolal samo na svojem proučevanju prošlosti vseh treh naših plemen, odkar se zanje ve v človeški zgodovini, marveč tudi na lastnem osebnem opazovanju, ker sem v mladih svojih letih prepotoval vse naše kraje, in že takrat sem se prepričal, da so Srbi, Hrvati in Slovenci preje eden narod, nego Piemontezci in Toskanci, Benečani in Sardinci; dal so to preje kakor Bourbonci in Provansalci, Normanci in prebivalci na obalah Rone, da ne govorim o drugih primerih.

Na drugi strani pa sem bil vedno tega prepričanja in to prepričanje zastopam tudi danes, da ima naše osvobođenje svoj razlog samo v slučaju, ako se ujedinitmo v čvrsto nerazdelljivo in krenko državo, ki bo lahko takoj spočetka postala resen faktor v Evropi, ako bo istočasno v položaju, da se uspešno razvija na znotraj v vseh pravih in na vseh poljih tako človeške kakor tudi materialne in umske kulture. V to je najprvo potrebna močna vojska, čvrsto gospodarstvo in krepka diplomacija, pri čemer je jakost diplomacije

odvisna docela matematično od vojne sile, dočim je za drugo nalogo potrebno fizično, finančno in gospodarsko sodelovanje vseh delov naše države tako na prosvetnem in gospodarskem, kakor na prometnem in trgovskem polju.

Nisem zapiral oči pred pokrajinskimi in plemenskim težnjami, ki so že preje in še v teku svetovne vojne imele svoje predstavnike, ker sem po svojih izkušnjah v javnem življenju Srbije in samega srbskega naroda poznal ta samoupravna stremjenja, vendar sem upal in veroval, da bo nadvladal zdravi razum naših javnih činiteljev, združen z zdravim zavednostjo našega naroda in da bo na koncu koncev zmaga la ideja narodnega in državnega edinstva. Jaz v to verujem tudi danes pod enim samim pogojem, da se zna — hoteti.

To kar zremo danes v naši mladi kraljevini, ni nič novega v svoji vrsti. Nemško ujedinenje je preživljalo slične težkoče s kakršnimi se je borilo stoletja francosko, špansko itd. Za nas je v tem trenutku največjega interesa, s kakimi težkočami se je moralo boriti ujedinenja talije. Kakor se bomo prepričali, ni bila splošna sturja v Italiji leta 1848, za jedinstvo, marveč za federacijo. Benečani so obnovili republiko Sv. Marka, a v Milano so radikalci agitovali proti ujedinenju s Piemontom in se prepirali zaradi prestolice. Takisto so leta 1849. republikanci hoteli izkoristiti avstrijsko zmago proti Piemontu. Evropske sile in z njimi tudi Napoleon III. so se zavzemale za zvezno državo proti ujedinenju Italije, edina Angleška je bila za njeno popolno ujedinenje.

Smatram, da bi bilo koristno, da pri tej priliki priobčim izpiske iz korespondence dveh javnih činiteljev, ki sta igrala svoječasno v Italiji zelo važno nalogo, a od katerih eden ni nihče drugi, kakor naš rojak Nikola Tommaseo. Te izpiske, ki jim ni treba dodajati nobenih pojasnil, sem novzel iz drugega zvezka vrlo važne knjige »N. Tommaseo e G. Capponi«.

Tako piše Tommaseo Capponiju dne 7. aprila 1848: »Piemont mi povzroča več skrbi nego Avstrija. Naglašal sem že, da je bolj bojim Karla Alberta (takratni Piemontski kralj) kakor Avstrije. Že zaradi tega, ker

Avstrija odhaja, Karlo Alberto pa prihaja... Jaz se ne protivim Piemontu: on je neobhodno potreben, da spodimo Avstrijance, to pa pravim, da se Karlu Albertu ne bom poklonil niti kot ministru, niti kot publicistu, ker se upiram ambicijam Piemonta. Trpel sem v borbi, da preprečim, da bi Benetke postale pokrajinsko mesto, zato tudi nikdar ne bom pristal na to.«

Dne 22. aprila 1847 piše Tommaseo: »Vsako mesto hoče postati prestolnica. Nobeno neče več ostati pokrajinsko, vendar pa niti ne znajo biti svobodna mesta.«

Dne 28. aprila 1848 pravi Tommaseo: »Nahajam se med štirimi og-

nji: med monarhistom, republikancem na francoski način iz l. 1793., Avstrijancem in književnikom. Smatram, da je v naši deželi federacija neizogibna in da prisiljeno ujedinenje razediniuje. Prepričan sem istočasno, da pripravljata velika piemontska kraljevina revolucijo.«

Na drugi strani piše Capponi dne 31. maja 1848: »Piemontezci in Piemont se nahajajo globoko pod vsemi ostalimi italijanskimi državami. Sedaj so na površju oni, ki so za ujedinenje, a teh se jaz bolj bojim, kakor republikancev. Zakaj ni nemogoče, da bi obstajalo deset republik, nemogoče pa je, da bi se moglo izvršiti ujedinenje.«

Ivan Glasnik:

Duševeni delavci in komunizem.

Po vseh državah opazimo kot posledico vojne omalovaževanje duševnega dela. Težak brez šolske naobrazbe zasluži več nego visok uradnik z akademsko naobrazbo; pri mestnem podjetju v Parizu ostaja inženir - predstojnik za več tisoč frankov za svojimi podrejenimi monterji, in dunajska pomivalnica na kliniki prekaša daleko v dohodkih kliničnega asistenta. Da tudi pri nas ni nič bolje, je razvidno iz izkazov o medbah rudarjev.

Razmerje, v katerem se nahajajo duševni delavci, razmotriva dunajski socialistični pisatelj, znani dr. Maks Adler v svoji, pred kratkim izdani knjizi »Der Kampf der geistigen Arbeiter. Ta zelo zanimiva knjiga podaja zelo odkritosrčno stališče, ki ga zavzema danes socializem, oziroma komunizem napram avstrijskim duševnim delavcem. Kor so razmere, ki jih slika dr. Adler, na las podobne našim, utegne njegovo mnenje zanimati tudi našo javnost.

Dr. Adler razločuje troje vrst duševnih delavcev: zasebne nameštence, osebe prostih poklicev (odvetniki, zdravniki in drugi) in javne nameštence, uradnike imenovane. Tem skupinam postavlja nasproti manualno delavstvo kot enotno, kompaktno maso proletarcev, ter pravi, da tudi duševni delavci v bistvu niso nič drugega, nego proletarci, ki nimajo drugega, kakor svojo delavno moč, od katere morejo živeti.

Naziranje, da so tudi duševni delavci le proletarci, je dovedlo duševne delavce v Avstriji do tega, da so se konec leta 1918. vrgli socializmu v naročje kot svojem rešitelju; ne morajo iz prepričanja, marveč iz nezadovoljnosti z obstoječimi razmerami. Razočaranje ni izostalo. V času odvisnosti od kapitalizma in imperijalizma zapadnih volesil, ob času, ko je bila v bistvu

vedno zanikajočemu socializmu odmerjena ustvarjalna vloga v javnem življenju, se socializem ni mogel izkazati kot darovalec obtega in morda še celo povišane blaginje. Primoran je bil namreč graditi na vojnih razvalinah brez sredstev, torej varčiti, skopariti in izkoristiti! Teorija je v praksi odredila. A sedaj ima dr. Adler vendar zopet pogum teoretizirati. Kajpada, saj to je vedno najlažje.

Zasebni nastavitelji stoje kakor manualno delavstvo v dobičkonosni produkciji; torej si lahko svoj gospodarski položaj izboljšujejo z istimi sredstvi in na isti način kakor delavci, t. j. z organizacijo in s stavkanjem. Še slabše se godi osebam talozvanim prostih poklicev; njih stiska izvira iz tega, ker stojijo število delujočih v nasprotnem razmerju s potrebo v dosti zmanjšani Avstriji; preveč ponudb je, a premalo povpraševanja.

Skoro brezupno stališče pa ima tretja skupina — javni nameštenci. Po sedanjem družabnem redu javni nameštenci niso delavci v kaki določeni panogi produkcije, nego izvršujejo neposredno družabne posle. Kapitalistično gospodarstvo pa preseda vsako delo in vsak posel le po dobičku, ki ga ima za gotovega podjetnika, ne pa po dobičku, ki ga ima od njega splošnost. Iz tega naziranja izvira prezirljivo vedenje imovitih razredov napram masi uradništva. Za kapitalizem ima vrednost le ono delo, ki mu donosa dobiček neposredno. Ker takega dela javni nameštenci ne izvršujejo, smatra kapitalizem uradniško delo za neproduktivno.

Da si morejo država, dežela ali občina pridobiti sredstev za plačevanje svojih nastaviteljev, morajo obtežiti vse druge in še zelo štediti. Vsote, za katere gre, so pa tako visoke in je odpor imovitih slojev zoper izdatno obdavče-

nje tako hudo, da si imenovani faktorji ne morejo pridobiti potrebnega denarja drugače, kakor da država tiska vedno nove bankovce, dežela in občina pa s tem, da delata vedno nove dolgove. Splošna posledica je devalvacija valute, tako da je problem javnih nameštencev dozdnevno nerazumljiv.

Edina pot, ki omogoči rešitev tega vprašanja, je po mnenju dr. Adlerja izprememba zasebnogospodarskega reda kapitalizma in obzvezgospodarski red komunizma. Komunistično gospodarstvo naj torej reši uradniško.

Dr. Adler trdi, da je mezdni problem javnih nameštencev mogoče rešiti le skupno z manualnimi delavci, t. j. z vidika socializma, ki tvori edini izhod in edino možnost rešitve javnih nameštencev.

Problem duševnega dela pa ni samo mezdni, marveč je v veliko večji meri naravnost vprašanje kulture. Duševno delo ne bi smelo biti samo cilju prilagodena izdaja energije, nego mora biti več: pospeševati mora kulturo samo in pridobivati življenju idealne vrednote. Vedno je imelo duševno delo upravičeno prednost pred manualnim delom. Ne zadostuje torej samo materialna zadovoljnost duševnih delavcev, marveč je treba, da so jim zagotovili tudi idealni delavni cilj ter prostost delovanja. Brez kruha gotovo tudi duševno delo ne more obstajati; toda izobraženec od samega kruha ne more živeti.

Dr. Adler trdi, da je vsega kriv kapitalizem, češ da ponižuje duševno delo, ga degradira na navadno mezdno vprašanje, mutakorekčno pušča niti golega življenja. Ker duševni delavci ne vrše kapitalistu nikakega dobička, nosnega dela, piše dr. Adler, so v kapitalističnih obeh neproduktivni parasti, ki se morajo torej zadovoljiti s tem, da jim kapitalist za ta lukusa prrušča od svojega profita. Ze Adam Smith, klasič meščanske nacionalne ekonomije, je smatral duševno delo v norod. gospodarskem oziru enakovrednim s delom osebnega streljača, komedijanta, glumača, baletnih plesalk in podobno. To je sicer zelo malo laskavo za duševne delavce, a se strinja docela z nazori, ki jih ima kapitalizem o vrednosti duševnega dela ter je torej nelzozgibna posledica kapitalistične mentaliteta.

Razvoj kapitalističnega gospodarstva je torej povzročil, da se vedno več duševnih delavcev vrvrša v produkcijo. To ne pomenja nič drugega, nego da se je prosto duševno delo izpremenilo v mezdno delo. V obeh kapitalizmu, trdi dr. Adler, je duševno delo tem bolj produktivno, čim bolj izboljša svoj individualni značaj, čim bolj se šablioniira, mehanizira ter izpreminja v tovarniško ali pisarsko delo. To pa pomenja ne samo, da se duševni delavci čim bolj

Dr. Ivan Tavčar:

V Beogradu.

III.

Mesto Beograd se razprostira po dolgi rebi, ki se vleče od Save in Donave proti Topčiderskemu hribovju. Glavni del mesta leži vrh tega griča, ob straneh po hrepu so pa stranske ulice, sicer jako široke, pa vendar še precej primitivne.

Ena posebnost mesta ti sili takoj v oči, in ta je, da ni v Beogradu skoraj nič cerkva. Razen saborske cerkve je še samo ena druga pravoslavna cerkev v bližini narodne skupščine, dograjena — vsaj tako se mi je pripovedovalo — v novejši dobi. Poprej je služila službi božji zgolj saborska cerkev, ki je majhna in ni malo prostora za mnogo obiskovalcev.

Iztaknil sem tudi malo turško mošejo v neki stranski ulici na strani proti Donavi.

Katoliške kanele pa nisem mogel najti, ker tliči v nekdanjem avstrijskem poslatištvu in je sevé le malo obiskana.

Tudi protestantje imajo hote svojo kanele v neki postranski ulici, in je ravno v zadnjem času ljubljanski župnik prestavljen v Beograd.

Sploh je Beograd, kakor se govori, mesto, kjer ni posebno bogato razvit verski čut in kjer je duhovništvo več ali manj brez vsakega pomena. Na deželi je menda drugače.

Pod saborsko cerkvijo je veliko semenišče. In kakor so nekdanj korarji v Ljubljani, ko so zapuščali kor, skupaj hodili domov, obstajali enkrat pri tej hiši, enkrat pri drugi, in se živahno razgovarjali, tako je stala pred tem semeniščem tolna pravoslavni popov. Ta je imel na glavi širok klobuk, oni pa visok, loncu podoban cilindriček brez kralcev. In kakor ljubljanski korarji, so bili v živahnem razgovoru. Opazil sem, da imajo inteligentne, duhovite obraze. Potem se je tolna razšla: eni so odrinili v semenišče, drugi v patrilarhovno takozvano palačo, tretji pa v mesto. Nikdo se ni brigal zanje. Mimo so hodili navadni, preprosti, pa tudi boljši ljudje, ali nikdo ni pozdravljial služabnikov božjih. Videlo se mi je, da so bili zelo slabo in revno napravljani: talarski, v katerih so hodili, so bili svitli in odmrnjeni, da hoteli biti niso mogli. Srbskemu duhovništvu se torej preikone ne godi dobro.

Glavna prometna žila teče po ulici, ki vodi vrh dolgega hriba, na katerem je zidan Beograd. Ta ulica

se v najlepšem svojem delu imenuje Terazija. In kakor v vseh drugih ulicah, se tudi tukaj nahaja še obilo majhnih in nizkih hiš, ki so namenjene eni sami rodbini. Pripovedovalo se mi je, da je bila v Beogradu sploh navada, da je vsaka obitelj zase imela svojo hišico in da je morala še pred kakimi dvajsetimi leti bila največja težava, če je hotel kdo najeti mesečno sobo. Stelo se je v sramoto, oddajati take sobe.

Na Terazijah te nadleguje silno kritične mladine in starih ljudi, ki prodajajo in raznašajo različne beogradske časopise. Ti poštantaki tulijo, da doni do neba, in včasih se spustita dva v tekovanje, da eden tik drugega drtjata po tlaku gor in dol ter se napanjata, kdo bi bolj kričal. Videti je, da ima Beograd preveč časopisja, ki obdeluje javno mnenje, pa ga največkrat zasturpila in posuvala do nike tako, kakor pri nas v Ljubljani. Ko bo enkrat država nekaj stalnega, bo prišlo tudi občinstvo v tem pogledu do boljšega okusa, katerega danes nima. In takrat se bo posušil marsikateri časnikarski osatek.

Na promenadi — tudi pri nas je tako — se zanima človek, in naj ima še toliko let v žepu, v prvi vrsti za ženstvo. Ne morem reči, da bi bil videl v Beogradu kako posebno žensko

pleme. Najlepši obraz sem videl v prodajalni spainih vozov, kjer je mlada ženska opravljala skoraj vse posle: prodajala listke, sprejemala denar, ga štela. — z eno besedo, delala tako, kakor bi imela pet ali še več rok. Govorila je skoraj naenkrat srbsko, rumunsko, francosko, angleško in nemško, da sem kar strmel. Občudoval pa sem v prvi vrsti — sevé le teoretično — njene lepe, velike oči, in kar mi je bilo zelo všeč: nosila ni tistega kratkega krilca, s katerim se sedaj pačilo naše ženske.

Na Terazijah je zastopano samo to kratko krilce, tako da človek prvi hip misli: kako, vraga, da so ženske tukaj tako majhne in tako otročje mlade! Meniš, da je vse staro 14 do 15 let; ko pa ti pride mimo in iz stare radovednosti pogledaš, opaziš, da je marsikatera od teh deklic s svojim kratkim krilcem stara vsaj 35—40 let. In bolj ko je stara taka devica, bolj glasno se smeje, bolj glasno govori. Prav nič mi niso bile všeč, in reči moram: včasih, ko smo bili še mladi, je na nas vplivalo ženstvo s svojim obrazom, danes pa se na vso moč trudim, da vpliva na nas s svojo nogo, ki jo vsakemu kaže skoraj do kolena. Meni ta stvar ni všeč, vendar pa bi ne hotel nikakor mladini v tem pogledu vsiljevati svojih nazorov.

Pač mi je ugajala še ena ženska. Bila je kmetica. Na glavi je nosila nekako črno pečo, in hodila je s svojim sinom po promenadi gori in dol; in sicer sta hodila kakor kak odlični par: svojo roko je bila mati vtaknila sinu pod pazduho. Setela sta se z dostojanstvom, kakor da bi vodil volni minister svojo soprogo po terazijskem tlaku. Ni mi dalo miru, da sem ju ogovoril. To bi bili morali videti, kako sta se jima razjasnila obraza in kako sta mi pričela pripovedovati, da sta doma neke od Valjeva, da je sin sedaj pri vojakih, da pa je prišla mati obiskat in da sta sedaj na sprehodu. In ženska me je čisto odkritosrčno vabila, da naj bi prišel v to mi to soto — ime mi je žaliho odnadlo —, da bi jih obiskal in užival njihovo gostoljubnost. Prav prisrčno sem se poslovil od tega parčka, ki je v tej komunistični, serski in golonežni družbi zastopal tisto pristno, zdravo in nepokvarjeno naravo, ki je, hvala Bogu, še vedno bogato zastopana med srbskim narodom.

Kako drugače se mi je pred kratkim zgodilo v Zagrebu, kjer sem srečal tri mlade seljakinke v eni tistih krasnih noš, ki tako bujno cveto okrog našega Zagreba!

Ena teh punč je bila stara okrog 20 let, a ne morem reči, da je bila

proletarizirajo, nego se duševno delo vedno bolj degradira.

Stanje onih duševnih delavcev, ki niso uvrščeni v produkcijo, takozvanih prostih poklicev, postaja še slabše, javni nameštenci kot neproduktivno breme družbe in kot luksuzni izdatki pa se morajo hraniti le z drobtinca. Najbolj idealna oblika duševnega dela, urad in proti poklicu, je stigmatizirano s pečatom najhujše socialne manjvrednosti. Tako izgublja duševno delo svojo kulturno in socialno vrednost. Izjabe, ki so gotovo največji trijumf duševnega dela, so postale vir kapitalističnega profita in le nova suženjska veriga delavskih slojev, mesto da bi se z njimi olajšal boj za vsakdanji obstoj. Pri eksploataciji iznajdb niso morda druge družine koristile, marveč le podjetniški dobiček.

Dr. Adler trdi, da se v kapitalistični družbi ne da rešiti ne medni in ne kulturni problem duševnega dela. To bo mogoče šele v novi družabni obliki, v obliki družabnega dela za vse, družabne presteji na vsem, družabnega uživanja od strani vseh, — skratka v komunizmu. Kapitalistični gospodarski red je pač dokazal duševnemu delu prostor pod mizo, socialni gospodarski red pa mu odkazuje prostor za mizo družbe.

Tako dr. Adler. Njegova izjava je za zanimiva ter se ne da tajiti, da

plše v gotovih ozirih resnice. Toda glavni pogršek obstoja v tem, da dr. Adler menda namenoma, s staljša socialne demokracije docela umavno prezira in sploh negira javno-pravni značaj pogodbe med delojemalcem - uradnikom ter med delodajalcem državo, deložali ali občinami. Potem se brezdomno razločuje od docela zasebno - pravnega značaja med delodajalcem - zasebnikom in delojemalcem - zasebnikom.

Kam tira državo ta negacija, ki je pač umiljiva s staljša socialne demokracije in komunizma, vidimo ravno v Avstriji. Tam se orožništvo in policija v uniformah udeležujejo pouličnih demonstracij, tam stražarja vsak dan kaka nova skupina javnih nameštencev in tam se baš sedaj bije boj poštinih navstajencev za izločitev iz splošno veljavne uradniške službene pragmatike za takozvano »Entpragmatizierung«. S tem bi pogodba med člani te skupine in med državo dobila popolnoma zasebno-pravni značaj. Pri nas hvalabogu, še nismo tako daleč in upajmo, da tudi nikoli ne pridemo. Kam privede komunistični sistem duševne delavce, vidimo v drastični luči tudi na Ruskem. Ruska komunistična neresna so uradnikom in vsem duševnim delavcem grozen pek, ki uničuje in požira vse! Problem duševnih delavcev bo treba pač rešiti temeljito in na vse strani pravično, toda brez komunističnih blaznosti.

Usoda avstrijske republike.

Pod naslovom »V zadnji uri« priobčuje »Neue Zürcher Zeitung« članek, v katerem dokazuje neizogibno katastrofo »antantnega stvarca«, ki ne more živeti svoje lastno življenje brez tuje pomoči. Med drugim piše »Zürcher Zeitung«:

Zvezni kancelar, finančni in prehranjevalni ministri so storiili pri dunajskih zastopnikih velesil zadnji korak. Razložili so jim vedno bolj kritičen finančni položaj države in izjavili, da je treba računati s polomom državnega gospodarstva v najkrajšem času, ako dunajska sekcijska reparacijske komisije brez vsakega odlašanja ne privoli v definitivno kreditno pomoč, da se na ta način ustavi padanje kronske vrednosti in se prepreči nadaljno povišanje cen. Avstrija s svojimi lastnimi silami ne more dalje obstajati. Kar so povedali ministri zastopnikom velesil, ni nič novega. Avstrijska tragedija se odigrava pred vsem svetom. Velesile, katerih diktat je vstvaril novo Avstrijo, so natančno poučene o avstrijski smrtni bolezni. Zdravnik za zdravnikom se je mudil dan za dnem ob postelji bolnika in vsi so prišli do iste prognoze: edino zadostna kreditna pomoč more ozdraviti bolezen, ako je to sploh še mogoče. Že koncem leta 1919, so izračunali v ameriškem državnem departamentu, da je treba 200 milijonov dolarjev za rešitev Avstrije. Takrat bi se bila mogoča situacija v Avstriji še rešila. Toda storilo se ni nič. Je na francoski strani so vedno izjavljali, da je francoska pomoč Avstriji zagotovljena.

Potem se je pričelo delovanje avstrijske sekcije reparacijske komisije, katere letni budget v znesku pol milijarde kron je računani v breme uboge države. Reparacijska sekcija, katere prava naloga je bila ugotovitev avstrijskih obveznosti napram povračilu vojne škode zmagovalnih držav, je začela predvsem proučevati reparacijo Avstrije. Sekcija je že davno formulirala in vložila svoje predloge, toda od 250 milijonov dolarjev, o katerih je sir William Quode izjavil, da so neobhodno potrebna kreditna pomoč, še ni prišel v Av-

lepa; njeni družici pa nista imeli niti 14 let. Ali noša je bila res prekrasna. In strast se me je polastila. Če bi se morda ne dalo kupiti kaj takega za mojo posebno zbirko, ki jo imam na Gorenjskem. Premotil me je vrag, da sem ponižno vprašal, iz katerega sela so dekletca; pa me je starejša kakor strela zavrnila, kaj me to briga. In tako sovražno me je gledala, da sem se takoj raztjal v nič, ker sem uvidel, da me ženska visoko, visoko precenjuje in da je najboljša, da se umaknem ter opazim misel, obokati svojo zbirko s kako izredno hrvaško nošo.

Vse beogradsko mesto je, kar se tiče tlaka, v precej slabotnem položaju. Povsod so še sledovi avstrijskih in nemških bomb. In tlak je tudi še zelo razoran; posebno tam, kjer je lesen, je luknja pri luknji. Tudi po asfaltnih trotoarjih so kar larki vrezani, da se ti prav lahko pripeti, da pri slabem razsvetljavi zagaziš v kako kotlino in da je s težavo prideš do zopetnega ravnotežja.

Razsvetljava je slaba. Silno malo svetilnic gori, in okrog devete ure se je skoraj vsak večer pripetilo, da je elektrika tako po hotelih, kakor drugod, v hipu ugasnila. Ali občinstvo pozdravlja to s smehom in s šalami. Ravnotako se mi je parkrat pripetilo, da sem hotel piti opoldne sve-

žo vodo iz vodovoda. Pa mi je natakator odgovoril, da vode ni, ker vodovod, kakor mnogokrat, tudi danes ne funkcijonira.

In nič čudnega ni, če stopiš, zanašajoč se na tlak, predi Terazij z eno nogo v globoko luknjo, tako da ti je v hipu čevljev napolnjen z vodo. Setajajoče občinstvo obdaja te takrat z dobrovoljnimi dovtni, kakor da bi to ne bilo nič posebnega.

V Beogradu izhaja, kakor že povedano, dnevnik tik dnevnika. A zaman sem iskal v teh časopisih tistih bridkih pritožb, ki jih ljubljanski lokalni patriotje spuščalo od sebe. Mišlil sem si: to bi imela dela naša »Jugoslavija«, če bi se preselila v Beograd! — Domačine sem vprašal, kako to, da nikdo ne zabavlja, ker je razsvetljava, ker je vodovod, ker so ceste in tlaki v tako slabem stanju. Pa se mi je odgovorilo: Kaj hočemo, — če je kaka stvar nemogoča, je ne zahtevamo, ker bi drugače tudi od države lahko zahtevali, da naj razdeli med nas nekaj milijard suhega zlata!

Radl tega mi je bil Beograd vseh, in le s strahom sem mislil na belo Ljubljano, kjer hočejo patriote, da bodi v štirinajstih dneh odpravljen vse blato, popravljeni kanali, odpravljen prah in sezidani novi in moderni bulvarji!

vezanci, delavci, ki zaslužijo letno 70.000—100.000, pa se pripravljajo na davčno stavko. Davki so ogromni, toda krijejo komaj desetino državnih izdatkov.

To so razmere, ki vodijo v prepad. Ako izostane inozemska kreditna pomoč, ne preostane avstrijski vladi drugega kakor da, ali proclasi državni bankrot ali pa, da izlavi kovačem st. germajnskega miru: Mi ne moremo naprej, storilo z Avstrijo, kar hočete.

Izvajanja v »Neue Zürcher Zeitung« so brezdomno točna, ker temeljijo na dejstvih, ki so nam znana. Seveda bi se dalo marsikaj izboljšati in popraviti tudi brez tuje pomoči, toda avstrijsko ljudstvo ne pozna

Politične vesti.

— Klerikalci in centralizem. Iz Maribora poročajo: Današnja »Straža« prinaša vehementen napad na centralizem in hujška kmetstvo ljudstvo. V uvodniku »Liberalno-samostojno delo«. — Kmet molči in plačuj napada vse, kar ne trobi v klerikalni rog. Članek je deljen v pet delov. V prvem odstavku: »Razsipanje davčnega denarja s hofratu napaca Eng. Gangla in G. Skaberneta. O zadnjem pravi, da je v ministru na Dunaju samo prah brisal z aktov. Drugi del obsega napad na ministra Pribečevića in Sokolstvo ter ima naslov: »Centralisti hočejo mladino posokoliti«. Tretje poglavje: »Višji šolski svet — korito za liberalne učitelje« se bavi z razmerami v višjem šolskem svetu in pravi, da so dosedaj sedeli v tej korporaciji od ljudstva izvoljeni (!) zastopniki, sedaj pa sede v njej samo liberalni učitelji. V četrtem delu: »Prosvetni odbor iz Zepa davkoplačevalcev« očita ministru prosvete, da je ta odbor ustanovil samo zato, da deli liberalcem in samostojnežem milijone ljudskega denarja. Nadleže pravi, da je ta minister mučil koroške otroke s cirilico, kar je tudi en vzrok, da smo Koroško izgubili. — V zadnjem odstavku: »Na delo zoper diktaturo liberalne manjšine« poziva društva na boj zoper centralizem, krivične davke itd. ter naroča političnim organizacijam, naj priprave lastne shode, na katerih naj se ljudstvu razloži škodljiva liberalno-demokratska in samostojna politika. — »Straža« bi storila bolje, če bi pometala pred lastnim pragom.

— Prosvetilev demokratičnega kluba v Mariboru. Včeraj so ustanovili v Mariboru demokratični politični klub. Sestanek je bil v restavraciji »Maribor«.

— Vsi prisegelci razen Radičevci! »Rije« poroča iz Beograda, da so bili včeraj pri Pašiču dr. Korošec, dr. Dranković in dr. Hrasnica, ki so mu sporočili v imenu svojih klubov, da so pripravljene, pogajati se glede vstopa v vlado na podlagi Protidvega ustavnega načrta. Pašič na to ponudbo ni pristal. Kakor poroča »Rije«, je verjetno, da so se danes pričela pogajanja z zemljoradniki in muslimani. Na predlog nekoga poslanca iz Dalmacije bi se smela pričeti neobvezna pogajanja poslancev vseh strank glede ustavnega načrta. V ustavnem odboru bodo zastopane vse stranke razen Radičeve stranke. Ustavni odbor bi tekom dveh mesecev končal svoje delo ter predložil poročilo konstituenti. Zdi se, da bodo vse stranke razen Radičeve položile prisego, ker bi drugače ne moglo sodelovati v debati o izpremembi besedila poslovnika.

— Seja konstituent. Na seji konstituent dne 28. t. m. se je razpravljalo o izpremembi poslovnika. V imenu muslimanskega kluba je posl. dr. Spahović odločil predložiti poslovnik. V imenu republikancev je govoril posl. Milovan Lazarevič, ki je istotako odločil poslovnik. Za njim je govoril posl. Ljuba Jovanović, ki je zahteval, da se vsakokrat mora priti do sporazuma. Zemljoradniki so se izjavili za predloženi poslovnik. Podobno so izjavili tudi radikalci, medtem ko so socialisti odklonili sprejem poslovnika.

— Plenarni sej konstituent ne bo. Med delom ustavnega odbora bi se seje konstituent ne vršile razen od časa do časa radi interpelacij. Ves čas pa bi izvoljeni odbori vršili svoje delo.

— Protidvev načrt za prisego. V svoji brošuri o prisegi navaja Stojan

svoje lastne sile, ker je bilo vzgajeno, da živi na račun narodov, ki so morali s svojim delom preživljati dane tako ponižani »Herrenvolke« nekdanje habsburške monarhije. V tem je tudi bistvena razlika med Avstrijo in Nemci. Priznavamo, da je obupno stanje sedanjih Avstrijev, ki vkljub dobri volji svoje vlade nimajo smisla za državno samostojnost, odvsnio tudi kolikor toliko od njihovega povojnega moralnega mačka, ki jih pa ne bo zapustil nikdar, če se do danes še niso mogli iztržniti. Noben antantni ali ameriški kredit ne bo pomagal, ako se Avstriji ne oprimejo v zadnji uri resnega dela, zakaj: kdor ne dela, ni vreden življenja.

Protiv dva načina prisego, izmed katerih bi se prvi glasil: Jaz prisegam edinemu Bogu in vsemu, kar mi je po zakonu najsvetejše in na tem svetu najmilije, da hočem pri svoji duši in svojem znanju imeti neprestano pred očmi splošno dobro naroda in edinstvo države.

— Nevolja klerikalcev proti Radiču. »Več« poroča iz Beograda, da je Radičev govor o slovenskih kmetih, o katerih je Radič izjavil, da jih hoče organizirati, izval zelo neugoden utis v Jugoslovanskem klubu. Kakor poroča navedeni list, bodo poslanci Jugoslovanskega kluba v kratkem odpotovali v svoje okraje, da vplivajo proti Radičevi akciji.

— Mandati Radičevci se razveljavijo. »Jutarnji list« poroča iz Beograda, da se v tamošnjih političnih krogih govori, da bodo razveljavljeni mandati Radičeve stranke in razpisane nove volitve v slučaju da poslanci Radičeve stranke ne prišejo. Na ta način bi Radičeva stranka izgubila gotovo število mandatov, kar bi seveda oslabilo njen politični položaj.

— Dr. Trumbić o Radičevi politiki. Beograd, 28. januarja. Kakor se naknadno dozna, je dr. Trumbić za časa svojega bivanja v Zagrebu zaljubljen St. Radiču v obraz: »Meni se kot Hrvat stoji taka politika, kakršno vodite sedaj Vi«.

— Pašičeva bolezen. Nocojšnje noč je prestal Pašič zelo slabo ter se je govorilo, da se mu je poslabšalo njegovo zdravstveno stanje. Medtem so se danes dondole razširili glasovi, da se počuti bolje.

— Demetrovič pomočnik fin. ministra. »Rije« poroča iz Beograda, da je novi finančni minister nastopil danes svoje mesto. Ob tej priliki je stavil poslancu Demetroviču ponudbo, naj sprejme mesto državnega podtajnika, ker želi posvetiti večjo pozornost gospodarsko - političnim razmeram v Hrvatski in Slavoniji.

— Hohenzollerni pripravljajo državni prevrat. Berolinski dopisnik lista »Nouvel Journal de Strasbourg« poroča svojemu listu iz zanealjšega vira, da so Hohenzollerni zlorabili pravico pribežališča, ki ga jim je dala holandska vlada. Poročilo pravi: Holandska vlada je sporočila članom bivše nemške dinastije svojo željo, naj bi zapustili Holandsko. Holandska vlada je prišla namreč s pomočjo inozemskih diplomatov v posest dokumentov, ki dokazujejo, da so se Hohenzollerni težko pregrešili. Holandska vlada je dognala, da se je v Doornu in Wieringu, bivališču bivšega prestolonaslednika, pripravil državni prevrat. Bivši prestolonaslednik naj bi tajno prišel v Berlin, kjer bi stopil na čelo monarhističnih nemških oficerjev in vojske. Dokazano je, da so razni komorniki, mesečno, prihajali v Amsterdam, kjer so prejimali v hotelu Oude Graaf tajno korespondenco, ki so jo prinašale številne osebe iz Nemčije. Dokazano je, da je zastopnik bivšega prestolonaslednika večkrat na skrivaj potoval iz Holandske in da ga je na meji pričakoval avtomobil, s katerim se je po par dneh zopet vrnil na mejo. V hotelu Oude Graaf so se vršile pogosto konferenca, katerih se je udeleževal tudi prestolonaslednikov zastopnik, katerega pa je politična policija pred kratkim v hotelu aretirala. Pri aretaciji so našli obsežen material, ki silno kompromitira bivšega nemškega cesarja in prestolonaslednika.

Novinski pregled.

— »Vossische Zeitung« pravi glede male entente, da mala entente noče biti neudeležena pri nemško - francoskih pogajanjih. Njena stališča k temu najvažnejšemu problemu je nastopno: zahteva, da bi bile obveznosti, naložene Nemčiji, izpolnjive in da bi se v resnici izpolnile. Hoče stati brezpogojno na strani Francije, ako bi prišla do prepričanja, da se hoče Nemčija izogniti svojih obveznosti. Bo pa pripravljena za pošteno posredovanje, ako se v konkretnih pogajanjih odstranijo temeljne ovire. Mala entente vodi z zavestjo evropsko politiko. Sama je pozorna na vzbujačo poskus, da se uredniški princip združenja malih držav z večjimi, drugimi enakovrednimi enotami. Nadaljevanje tega principa razumevajo in podpirajo prijateljske evropske velesile. Tu je pot, po kateri more priti tudi Nemčija do tvorne politične delavnosti in do pravega miru.

— »Matin« priobčuje razgovor s nekimi angleškimi državnikom, ki se udeležujejo pariške konference. Anglež je izjavil, da se bodo storili taki sklepi, ki dajo Evropi vsaj za 5 do 6 let možnost za miren razvoj. Tekom tega časa pride Evropa do svojega moralnega ravnotežja in mogla bo pričeti z normalnim gospodarstvom. Skoro povsod prodira spoznanje, da mora ureditev mednarodnih vprašanj sloneti na temeljih razuma in ne na nasilnosti, ako hoče biti trajna in učinkovita.

— »Deutsche Allgemeine Zeitung« prinaša po italijanskih virih vesti, da je Francija svoje prvoine odškodninske zahteve napram Nemčiji snizala več nego za polovico. Skupna svota škod, ki jih je Nemčija v vojni zadala nasprotnim državam, je tako velika, da ni pričakovati plačila za nje. Vendar se objavi ta skupna svota, da bo svet imel pred očmi, kaj je storila vojna.

— »Jüvis« se imenuje madžarski list, ki pomeni bodočnost in hoče z Dunaja delovati v smerih pomirjenja s sosednimi državami, s katerimi treba poiskati čimprej gospodarskih stikov. Izdajatelj Lovassi, bivši minister, se izreka odločno proti povrnitvi Habsburgov in za svobodno volitev kralja. »Kar se tiče zapadne Madžarske, treba mirno in razosodne rešitve po spora-

rumu z vsemi sosednimi državami. Madžarska je podpisala mirovno pogodbo, zato se je mora tudi držati.

— »New York World« vodi velike kampanje proti pomorskemu oboroževanju. Dozdeva se, da pride do uspeha. Leta 1920. se je zaključilo z uspešno veliko pomorskega oboroževanja v Zedinjenih državah, Angliji in Japonski. Sedaj pa se že govori, da se Anglija in Amerika sporozumeta glede svojih sil na morju. Angleški mornariški minister je izjavil, da je Anglija pripravljena, da se ne bo kosala z Ameriko na morju, marveč da boata vzdrževali jednako pomorsko moč. Japonska vé, da se Anglija in avtonomni angleški dominiji ne bodo postavljali proti Ameriki, zato je gotovo, da je zagotovljen še dalje mir v Tihem oceanu in tako zatone napovedana oceanska konflagracija. Ali za vedno ali le za nekaj časa? Gotovo je, da ostane Amerika na straži pred žolto nevarnostjo.

Iz naše kraljevine.

— Zagreb spominu vojvode Mišića. Povodom povabila beogradske občine mestu Zagrebu, naj odpošlje svoje zastopnike k svečanosti odlikovanja mesta Beograda s križem francoske častne legije, se je vršila seja mestnih zastopnikov, na kateri je bilo sklenjeno, da prisostvuje v imenu mesta Zagreba tej svečanosti zagrebški mestni župan, ki ob tej priliki položi v imenu mesta Zagreba venec na na grob padlih v občini Beogradu ter izroči za postavitev spomenika tem jurakom kot do nosek zagrebške občine vsoto 50.000 kron. Sklenjeno je, da se tudi Zagreb povodom te svečanosti okraši z zastavami ter je bil v tem zmislu izdan poseben proglas na meščanstvo.

— Ljudsko kletje v Zagrebu. Dne 28. t. m. se je pričel v Zagrebu in pokrajini popis prebivalstva in živina. Mesto Zagreb je pri delu razdeljeno na 254 okrajev. V vsaj pokrajini mora biti popis izvršen najkasneje do 10. februarja.

— Sv. Savaška beseda v Beogradu. Na svetosavski besedi v Beogradu je bil regent prestolonaslednik Aleksander burno pozdravljen od akademike mladine. Med svečanostjo je nagovoril regent več prisotnih ter je posredil posebno pozornost navzočim poslancem iz Zagreba. V svojem razgovoru z zagrebškimi zastopniki je obliubil regent prestolonaslednik Aleksander, da v kratkem poseti Zagreb, kjer hoče ostati dalje časa.

— Pegavica v Zagrebu ponehala. Zagreb, 28. januarja. Danes je bila dvignjena karantena nad poslednjo hišo, v kateri se je pojavil zadnji slučaj pegavice in se zamore vsled tega ta bolezzen smatrati kot zatrta.

Zemljoradniki in vlada.

— Beograd, 28. januarja. V političnih krogih se danes najživahneje razpravljalo o vprašanju, ali bodo šli zemljoradniki v vlado ali ne in v koliko so pripravljeni podpirati vlado v vprašanju sprejetja ustave. Kakor znano, je svojčas pozval ministrski predsednik Pašič zemljoradnike, da pridejo na pogajanja, da se čimprej razbistri položaj. Zemljoradniki so izvolili nato poseben odbor šestih članov, ki naj bi v klubu razmotrivali vprašanje udeležbe v vladi ali pa podpiranje vlade. Tej šestorici so se pridružili še trije delegati, ki naj bi se v imenu kluba udeleževali pogajanj z vlado. Ta trojica je prejela od šestoročlanskega odbora potrebne instrukcije. Od te trojice pa sta se poizkušali z ministrskim predsednikom Pašičem udeležiti vedno samo dva, in sicer predsednik kluba Lazlić in poslanec Pucelj. Dosegel se je sporazum na ta način, da so zemljoradniki izjavili, da so pripravljeni podpirati vlado v vprašanju rešitve ustave. Kot pogoj so stavili vladi samo tri glavne zahteve, in sicer: Edinstvo, monarhijo in samoupravo s širokim avtonomijami. Če bi vlada ne pristala na te zahteve, bi šli zemljoradniki v opozicijo. Poleg teh treh glavnih točk so zemljoradniki postavili še nadaljnjih 20 zahtev, o katerih pa so izjavili že vnaprej, da so pripravljeni se pogajati in eventualno tudi popustiti. Glede vprašanja, ali gredo zemljoradniki v vlado ali ne, z vlado do sedaj še sploh ni bilo nikakih pogajanj, niti vlada ni izrekla direktno svojih želj. V parlamentarnih krogih se govori, da so nekateri delegati zemljoradnikov že mislili na to, kako bi prišli v vlado in da so tudi sondirali teren, zaradi česar jim je potem klub odvzel mandate ter povzročil nalogo, da se pokaja z vlado, Avramoviću, ki naj bi se kot edini delegat zemljoradnikov pogajal z vlado v vseh vprašanjih, ki bi prišla na dnevni red. Avramović pa je vršil svojo nalogo samo 8 dni. 24. t. m. je sporočil klubu, da odstopi kot delegat, za ta svoj korak pa ni navedel nobenega vzroka. Zemljoradniški klub je imel nato dolgo soto, na kateri se je bavil s to ostavko Avramovića. Na tej seji ni prišel klub do nikakih zaključkov, ni se moglo dočeti, kdo bo vodil nadaljna pogajanja z vlado. Razpravljalo se je nadalje o drugih aktualnih vprašanjih, kakor o sprejetju ustave in o vprašanju vstopa stranke v vlado. Glede prvega

vprašanja, sprejetja ustave, je stal klub na stališču znanih svojih 20 točk, glede drugega vprašanja, vstopa stranke v vladu, pa včeraj ni prišlo do nikakih sklepov, ker v klubu o tem vprašanju ni vladalo soglasje. Tako vstaja pri zemljoradnikih v klubu nekaka levica, ki jo tvorijo Bosanci in del Slovencev ter desnica, na čelu ji Avramovič. Levica je le za to, da gredo zemljoradniki v vladu, desnica pa je proti temu, a je za podpiranje vlade. Stranka je izdelala dva

ustavna načrta. Prvi je programatičen, drugi pa je načrt dr. Laze Markoviča, a z modifikacijami, brez katerih zemljoradniki ne morejo sprejeti Pašičevega načrta. Kljub temu, da v vprašanju vstopa stranke v vladu včeraj ni prišlo do sporazuma, se v političnih krogih sodi, da večina kluba ni temu nasprotna, posebno še, če bi se pokazala potreba, da gre klub v vladu in s tem osigura trdno vladno večino.

Narodno poljedelstvo.

Davčno breme privatnih službojmalcev.

Plačarina je osebni davek, ki zadržava službene prejemke, če presegajo letni znesek 6400 K. Plačanje se poleg osebne dohodnine. Ta davek je bil uveden l. 1896 ob reformi osebnih davkov v Avstriji. Namen tega zakona je bil obdavčiti višje službene prejemke. Pred vojsko so bili službeni prejemki v znesku 6400 K redki. Le malo državnih in privatnih uslužbencev je imelo tako visoke prejemke. Vred razvednostitve denarja in rastoče draginje so prejemki naraščali. Danes letna plača v izmeri 6400 K komaj še prihaja v poštev. Na vsak način ne more biti več merilo za višjo plačo. Plačarina je davek, ki je v veljavi le v Sloveniji in Dalmaciji. Za državne nameštence je po finančnem zakonu za leto 1920/21 plačarina odpravljena. Druzi uslužbenci pa morajo še plačevati plačarino. Ako imajo plačo, ki presega 30.000 K letno, morajo plačevati tudi še 70% enotni državni prihodek in doklado za razne avtonomne fondne. Privatni nameštenci so tako znatno bolj obremenjeni. Njih davčno breme se pa poveča tudi zategadelj, ker morajo privatni uslužbenci plačevati dohodnino tudi še od draginskih dokladov, ki tvorijo danes navadno pretežno del službenih prejemkov. Davčno breme privatnih uslužbencev je dejansko jako obširno. Tako mora plačevati uslužbenec v kraju, kjer znašajo avtonomne doklade 230%, na osebni dohod-

nini, plačarini, na raznih vojnih dokladah in na invalidskem davku, od letnih prejemkov 48.000 K na leto okoli 13.600 K davka in davščin. Davčno breme gre odločno predaleč pri zasebnih, odnosno vseh nedržavnih nameštencih. Ker se plačarina plačuje le v Sloveniji in Dalmaciji, bi bilo tembolj umestno, da se nedržavne uslužbenice glede plačarino izenači z državnimi uslužbenci ter se tudi zanje ukine plačarina. V letu 1921 je postal položaj za privatno uslužbenca posebno težaven, ker se bode po razlagi finančne delegacije z dne 18. decembra 1920 zahtevalo plačilo davkov za čas do konca maja 1921. Od vsake mesečne plače zasebnih uslužbencev je odzigniti gospodarju sorazmerni del dohodnine in plačarine s pribitki in dokladi. Uslužbenec bi se zategadelj letos v prvih mesecih odzignil davek za plačo, ki je ni zaslužil in tudi ne prejel. Od gospodarja, ki je sam zelo obremenjen, je pa tudi težko zahtevati celo breme predplačila. Pri tem je vpošte-vljiva možnost da uslužbenec zapusti svoje mesto pred potekom dobe, za katero je bilo davek gospodarju plačati vnaprej za uslužbenca. Popolno umestno je, da so gospodarske korporacije kakor so poročali dnevnik zahtevale reforme obstoječih določil glede plačevanja plačarine in dohodnine.

Telefonska in brzojavna poročila.

PRIMOR GENERALA FRANCHETA.

— d Zagreb, 28. januarja. Danes popoldne se je peljal skozi Zagreb general Franchet d'Esperey. Na kolodvoru so ga pozdravili zastopniki francoske kolonije in francoski konzul.

ODSTOP REŠKEGA ŽUPANA.

— d Reka, 28. jan. Kakor je znano, je župan Gigante demissioniral. Večina narodnega sveta ni vzela na znanje odstopa reškega župana.

FAŠISTI IN POŠTARJI.

— d Rim, 28. jan. Tukaj so se stekli fašisti in poštni in brzojavni nameštenci. Policija je morala poseči vmes. Vsi tedaj so poštni in brzojavni nameštenci ustavili delo, tako da poštni in brzojavni promet počivata.

ZAVEZNIŠKA KONFERENCA O NEMČIJ.

— d Pariz, 28. jan. O poteku včerajšnje zavezniške konference se doznajva: Lloyd George je kritiziral osnovne točke, ki jih je razvil Doumet. Spomnil je na dogovore, sklenjene v Boulogni in Bruslju in je opozarjal na to, da so se zavezniški glede nemških reparacij že zedinili, in da takratnih sklepov ni treba izpreminjati. Finančni minister Doumet je odgovoril, da takratna pogodba dovoljuje Franciji, naj počaka, da določi reparacijska komisija skupno vsoto nemških dolgov. Nobenega vzroka bi ne bilo za to, da bi se Francija odrekla tej pravici. Ministrski predsednik Briand je izjavil, da bi francoska javnost že končno rada videla, da bi Nemčija pričela plačevati. Francija je uvidela, in želi, da se določijo primerne rente; skupni znesek dolgov pa naj določi reparacijska komisija, ki naj pozneje enkrat tudi naznači pavšalno vsoto, če bi se izkazalo, da Nemčija ni zmožna poplačati vseh dolgov. Boulogijski dogovor ne zadovoljuje Francije. Govornik je povedal, da se mora postopanje, ki je bilo dogovorjeno dne 11. novembra 1920, obdržati nepromenjeno v vseh štirih stadij: konferenca izvedencev z Nemčijo v Bruslju, londonska konferenca z Nemci, ki bi se vršila obenem z londonsko orientalsko konferenco, nadalje določitev nemških obveznosti po reparacijski komisiji in končno določitev kazni in jamstev po zavezniških ministrih. Da bi se Francija in Anglija sporazumeli glede skupnega stališča, je predlagal belgijski zunanji minister Jaspar, naj se sestavi posebna komisija, ki naj izdela kompromisno besedilo, na podlagi katerega bi bilo mogoče doseči načelno rešitev navedenih problemov, ne da bi bilo treba pri tem konferenco odgoditi.

Nedorešana domovina.

— O velikih pristanjskih reformah, katerih bo deležen tudi Trst, pišejo italijanski nacionalistični listi. Ne povedo nič konkretnega, samo tako zagonevno napovedujejo velike reči za Trst, do-

PARIŠKA KONFERENCA.

— d Pariz, 28. jan. Konferenca vrhovnega sveta, ki bi se imela končati danes, se bo nadaljevala še nekaj dni. Ker se dnevni red vedno izpreminja, še vedno ni gotovo, katerega dne je pričakovati zaključka o avstrijskem vprašanju.

ZBOROVANJE VRHOVNEGA SVETA IN TURKI.

— d London, 28. jan. Turška vlada je obvestila angleškega zastopnika v Carigradu, da je pripravljena odpustiti prihodnji mesec v London delegate k zborovanju, ki ga je predlagal vrhovni svet.

ZOPET STAVKA V ANGLIJI.

— d London, 28. jan. Po poročilu iz Grimsbyja, je delavska zveza angleških mornarjev zaradi napovedane 50-odstotnega znižanja mezd danes sklenila, da stopi v stavko.

ZAHTEVJE ANGLEŠKIH DELAVCEV.

— d London, 28. jan. Na zborovanju britanske delavske stranke in zveze strokovnih organizacij se je razpravljalo o naredbah, ki bi omejevale brezdelnost in napravile konec krizi, ki je nastopila vsled nje. Je bila sklenjena resolucija, katere zahteva nastopno: Prosta trgovina z Rusijo, vzpostavitev trgovine z kontinentom, stabilizacija meničnih tečajev, 44 ur dela na teden, ne da bi se pri tem znižale mezde, ter odškodnina za dobo brezdelnosti, ki bi znašala dva funta šterlingov na teden itd. Resolucija se predloži ministrskemu predsedniku. Poslanec Thomas je izjavil, da se bo pričelo razpravljati in sklepati o vprašanju direktne akcije, katerega so se delavci doteknili na drugem zborovanju dne 23. februarja l. l. Če vlada ne bi hotela zadovoljiti njihovih zahtevam.

LETNI ČAS V FRANCIJI.

— d Pariz, 28. jan. Od 15. marca do 25. oktobra se uvede v Franciji letni čas.

BOLJŠEVIKI NE MISLIJO NA NAPADE.

— d Moskva, 28. jan. (Brezlično) »Vjestnik« označuje vesti, ki so jih prinesli nekateri inozemski listi o izgredih v Sibiriji ter o napadih na Poljsko, Latvisko in Romunsko prihodnje pomladi kot popolnoma izmišljene.

POTRES V AMERIKI.

— d Washington, 28. jan. (Brezlično) V Filadelfiji so čutili močan potresni sunek. Na mnogih krajih so bile poškodovane hiše.

se ne bo, ker je ta obljuba prazna, služiti pa ima anekdotični proslavi. Nekje gori v visokih glavah straši misel, da bi utegnil Trst nezadostno proslaviti enekseljo. Zato se potrebuje nove napovedi o velikih in dobrih rečeh, ki čakajo Trst pod italijanskim gospodstvom.

— V Biljah pri Gorici je znova potrjen za izrednega komisarja v občini dolgoletni župan Ivan Savnik. V občinskem odboru so še 4 člani.

— Laška Justica. Pred sodniki v Trstu je stal mlad češki fant Karel Kloda. Jokal je in po nemško zatrjeval, da ni ničesar zagrešil, da on ni izvršil tatvine, kakor ga dolži obtožnica, da ni tako nespamet, da ako bi bil kaj ukradel, bi se potem sam postavil tam, kjer je bilo ukradeni, da ga primejo, in glasno poudarjal, da je oviditelj Tržačan Kukreht nevaren človek, ki ima na vesti obtožbo radi velike tatvine. Sodniki so poslušali in se spogledovali. Potem se je sodni dvor preprčal, da je Kukreht res pod obtožbo radi velike tatvine in jeli so premisljati, ali gre verjeti temu Kukrehtu, da je obtoženec Kloda ukradel neki Susani Bomboli v Kozuličevem zavodu za izselece nekaj dolarjev in lir? Priče ni bilo nobene. Kloda govori tako odkritosrečno, Kukreht je pa tat! Sodni dvor je oprostil Klodo obtožbe in državni pravdnik sam je rekel, da nima nič proti oprostitvi. Pet mesecev je vzdihoval ubogi češki fant v laškem zaporu na golo ovadbo tako sumljivega človeka kakor je Kukreht. Ta tržaški Individuum, ki je pod težko obtožbo, se giblje svobodno po Trstu. Ali ta je Italijan, Kloda pa Slovan. Laška Justica!

— Kako delajo z učitelji in šolo. Neki učitelj, ki službuje v Jugoslaviji, je zaprosil, ko je mogel priti domov na Gorisko, za službo v domačem kraju. Rešitve ni bilo in sedaj službuje že dolgo v Jugoslaviji, pa rešitve še vedno ni dobil. Tako torej italijanske oblasti včasih v javnosti vabijo nazač učiteljsko, ki se bilo moralo zateči drugam, onim, ki so proslili, pa še odgovora ne dajo. Dale delajo še tako, da s šikanami del službujoči učiteljsko odganjajo od šole. Tako skušajo na vse načine oslabil našo ljudsko šolstvo in pahniti ljudstvo v nevednost. Nepismen človek ni za drugo, nego za izkoriščanje in izkoriščevalno načelo vodi italijansko oblast pri postopanju s slovensko šolo in učiteljskim. Ali se kaj zavedajo jugoslovnski državniki, česa so dolžni neodrešeni domovini? Italijanski državniki niso pustili iz vidika primorskih Italijanov pod Avstrijo niti za trenotek!

— Nove šolske knjige. Predelana šolska berila so potrjena. I. in II. berilo je dotiskano. III. in IV. berilo bo gotovo do 15. februarja. Katoliški katekizem in Male in Velike zgodbe sv. pisma so tudi na razpolago. To so slovenske knjige za ljudske šole. Bandljevi »Zgodovinski Italijec« (knjiga, ki ni nič vredna) se je znižala cena od 4,25 lir na 3,80 lir.

— Orožje. Fašisti imajo orožja lahko, kolikor hočejo in z orožjem delajo, kar hočejo, po mestih in vaseh. Oblasti jim ne store nič. Ako pa dobe slučajno kje v kakš slovenski vasi kako puško, kak revolver, kako staro sabljo ali kako ek plozivo snov, pa nastane strašen vik in krik pri italijanski oblasti in nemudoma je obveščeno o tem nacionalistično časopisje, ki potem vpije o zaroti in protidržavnih naklepih. Umevno je rano po sebi, da je ostalo po tako okrotni vojni vsepovsodi vse polno orožja in streljiva. Gospodar niti ne ve, da tiči na njegovem posestvu kje kaka taka stvar iz volje, ki ga utegne spraviti v zapor. Pa tudi Italijanaši in karabinjerji lahko marsikaj podtaknejo nečim ljudem! Te dni so našli nekaj takih reči pri Proseku pa je bil hitro velik krik in nekaj »nevarnih« jugoslovenov so gnali uklenjene v zapore. Fašisti hodijo neovirano z orožjem okoli pa ubijajo jugoslovane in jim uničujejo imetje! Tako je z jugoslovani pod Italijo.

— Cene mesa v Trstu. Goveje meso se prodaja v Trstu: sprednje s kostmi po lir 9,80 za kg, zadnje s kostmi po lir 11 za kg, meso z ledvico po lir 12,40 za kg.

— Iz Istre. Duhovnikom - glagoljcem na kvaternskih otokih, ki spadajo k Italiji, so poslali fašisti iz Pule ukaz, da morajo v cerkvah rabiti samo latinščino in italijanščino, hrvatska beseda je izključena iz cerkve v Italiji. Ako se ne bodo ravnali po tem ukazu, imajo že zglede, da lahko preručajo, kaj jih čaka. Tako ukazuje izredna, fašistovska oblast, redna oblast, tista, ki pravih včasih na polna usta, da je pravična vsem, dopušča to povsem mirno. Redna oblast stoji pod izredno in pod to preganja in uničuje vse, kar je jugoslovansko. Tako ne pojde dalje! — V Pazinu je več Italijanašev prošlo za izpremembo svojih priimkov, ki so pristno hrvatski, v italijanščini. Oblasti na nekatere vloge sploh niso odgovorile, drugim so bile prošnje odbite. To je pametno ali kaj takega se poredkoma sliši s strani italijanskih oblasti. — Iz Voloskega Opštine poročajo, da so nameravali fašisti udreti celo na neko zasebno zabavo v hrvatsko družbo in pripravljene so imeli tudi bombe. Med Italijani sta se dobila končno vendar dva starejša moža, ki sta preprečila napad. Fašisti po vsem Primorju delajo, kar hočejo in imajo z vednostjo odgovornih oblasti najrazvornejšee orožje, s katerim ogrožajo življenje jugoslovenov. Nikjer ni jugosloven varen svojega življenja. Tako je italijanska

svoboda, na katero sta lahko ponosna Giolitti in Sforza!

— Iz Dalmacije. V Šibeniku je visela doslej v srednjih šolah na stenah samo slika italijanskega kralja. Šibenik pa je pripadel jugoslaviji. Zato so se obrnili do italijanske okupacijske oblasti, naj dovolijo, da izobesijo v šolah tudi sliko jugoslovanskega kralja Petra. Dokler bo trajala okupacija, naj bosta v šolah obe sliki. — Italijanska »Tribuna« je imela pogum, da je

Dr. Ciril Žižek:

Enotna organizacija tujkega prometa v Jugoslaviji.

»Iz referata predsednika »Sportne zveze v Ljubljani« dr. Cirila Žizeta na kongresu kopališč, zdravilišč in letovišč v Zagrebu dne 29. in 30. decembra 1920.

Za razvoj kopališč, zdravilišč in letovišč je važno brezhibno delovanje krepke organizacije za pospeševanje tujkega prometa v obče. Kdor je opazoval dosedanje desorientacijo tujkega prometa v naši domovini, kdor ve, kako je v pretekli sezoni zdravilje in počitka iskalo občinstvo tavalno od kraja do kraja, ker ni dobilo točnih informacij, ta ve, da je smotrna in enotna ureditev tujkega prometa v celji Jugoslaviji nujna, da, vitalno vprašanje, ki naj bo vsaj v svojih temeljnih orisih izvedeno do začetka sezone 1921.

Vsaka organizacija tujkega prometa mora stremeti za dvema ciljema:

1. Ureditve prometa v lastni državi tako, da omogoči državljanom, ki hočejo potovati ali spoznavati svojo domovino, ki se gredo odpočiti, zdraviti itd., pravilno izbiro onih krajev in sredstev, ki odgovarjajo njihovim željam in finančnim možnostim.

2. S ureditvijo pa so ustvarjeni tudi predpogoji za udeleževanje druge naloge tujkega prometa, t. j.

2. pritegniti inozemce, da posejajo našo domovino iz znanstvenih, trgovskih in drugih razlogov, oziroma v svrhu opočitke in zdravljenja v kolikor mogoče največjem številu.

Obojno je v nacionalno-ekonomičnem smislu važan faktor Ureditve notranjega prometa in vsled tega nastali razmah tujkega prometa omogočilo, da participirajo na narodnem premoženju kralj in obiri, ki bi drugače na istem ne bili deležni; pritegnitev inozemcev pa pomeni aktivno točko v plačilni bilanci, ki je n. pr. v Švici celo odločilnega pomena.

Vprašati se moramo, ali ima naša država naravne predpogoje za tujski promet. O tem ni dvoma. Naši vrelci lahko postanejo svetovni kakor češki. Mi imamo alpski svet, našo domačo švico, naša divja jadranska obala pa vsebuje mnogo historičnega, vsled česar bomo lahko deloma odvrnili tok tujcev od Italije. Imamo pa poleg tega še nekoliko orientala, ki se lahko na vsak način izrazi tako, da postane tujcu vreden, da si ga pogleda. Manjka nam le ona sila, ki bi ustvarila predpogoje, da se ta naravni kapital tudi izrazi.

Poklicani faktorji za pospeševanje tujkega prometa lahko umevali svojo nalogo v ekstenzivnem ali v ozkočrtnem smislu. V prvem slučaju bodo sodelovali v skoro vseh upravnih ter skušali predvsem privlačiti na mnoge posle, ki spadajo v resor ministrstva trgovine in industrije, notranjih zadev, zdravstva, javnih del in socialne politike. V nasprotnem slučaju se bodo seveda omejevali le na malenkostne korekture naravnega razvoja.

Iz drugega vidika se lahko presoja tujski promet po tem, ali opravičajo tozadevne posle privatna društva ali javni uradi. Podlaga vsakemu tujskemu prometu so naravne, lične obrti in industrije, predvsem hotelirstvo, kopališča, zdravilišča, prometna podjetja (železnice, parobrodne in avtomobilne linije), stavbinstvo, industrija za notranjo opremo stavb, razne domače industrije, predvsem glede predmetov, ki so prikladni za spomin, obrti za izdelovanje turistične in sportne opreme itd. Z vsemi temi obrti in industrijami, kakor tudi s trgovskim svetom moralo tujsko-prometne organizacije imeti trajen stik, imeti morajo torej enako prostost in elastičnost. Ravno tako je tudi predpogoji uspešnega razvoja tujkega prometa, da so tujsko-prometne organizacije ustvarjene enotno, da jih vodi ista misel k istemu cilju. Iz teh razlogov smo mnenja, da naj izvršujejo tujsko-prometne posle privatna združenja vseh onih, ki imajo veselje in interes za razvoj tujkega prometa v gotovem kraju ali večjem okolišču, ki je pripraven za tujski promet. Ta društva so naj neovirana v privatni iniciativi in agiliteti, dobivajo pa naj v vsakem oziru direktive in podporo od centralnega državnega urada, kolega naloga bodi predvsem zagotavljanje potrebne finančne sredstva za izvedbo nujnih investicij splošnega tujsko-prometnega pomena, zbirati statistični material, sestaviti pregled tujsko-prometnih organizacij in podjetij, preveriti iniciativno za ustanovitev tujsko-prometnih društev, jih nadzirati, sodelovati v osebno-prometni politiki železnice, parobrodne, avtomobilne in zrakoplovne linije, od-

povedala kričočem v Italiji, da Zader ni tako italijanski, kakor oni kriče. Z Zadrom pride pod Italijo 19.000 prebivalcev, od teh je po sodbi »Tribune« 10.000 Italijanov in 9.000 jugoslovenov. Seveda se »Tribuna« moti. Večina prebivalstva je jugoslovanska. Javno oglašje za volitve v parlament je izdal mestni poverjenik samo v italijanskem jeziku. Kandidatov za volitve je polno, baje že deset, med njimi se navaja tudi D'Annunzio.

straniti osebno-prometne nedostatk, nadalje sodelovati pri legislativi v vprašanjih, ki se tičejo tujkega prometa ter od njega prizadetih obrti in industrij, poučeno delovati posebno na polju hotelirstva, kakor tudi intenzivno izvrševati informativno in reklamno službo v inozemstvu ter tozadevno nadzorovati delovanje v tuzemstvu.

Poleg vseh teh nalog, ki jih imajo reševati prometna društva pod vodstvom in s podporo državnega urada — eventualnih uradov v okvirju pokrajn se ne dotaknem, ker je to vprašanje bodoče ustave — se morajo v okvirju tujkega prometa rešiti še marsikatero nalogo, ki so trgovskega značaja. Moderni tujski promet zahteva, da se potnikom omogoči nakup direktnih vozništvov tudi v inozemstvu in da se izdajo veljavni vozni listki za delj časa in gotova okolišja. Nadalje se mora urediti prikladna služba in pri sedanjih razmerah v večjih krajih tudi vprašanje nastanjenja. Potnikom v inozemstvu se mora nadalje omogočiti nakazovanje denarnih sredstev in plačati nabavo potnih listov. Glede potnih listov mislimo seveda le na odstranitev večkratnih potov in dolgega čakanja pri uradih na ta način, da se potnikom, ki izpolnijo postavne določbe, skupno preskrbijo potni listi. Potrebna je nadalje naklada umetniških slik in razglednic onih krajev, ki so primerni, da se tujci na nje opozorijo. Vsi ti posli zahtevajo seveda trgovski način izvedbe. Pravila društva za promet stranic v Zagrebu predvidevali v točki 3. ustanovitev trgovske družbe, kar kaže, da so ustanovitelji popolnoma pravilno notmovali ta del tujkega prometa. Seveda lahko vodstvo take družbe v veliki meri upliva na razvoj prometa in razdelitev tujcev, vsled česar je potreba, da so družabniki družbe zainteresirani tujkega prometa, kot predvsem prometna društva in njih zveze, kopališča, zdravilišča in letovišča, oziroma njih zveze, kole ustanovitev se je na današnjem kongresu že sklenilo, nadalje javna ali privatna prometna podjetja kot železnice, parobrodne in avtomobilne družbe. Vsekakor pa se še mora državni oblast zagotoviti tralen vpliv na vodstvo družbe. Potrebna bi bila tudi določba, da se gotov odstotek čistega dobička uporabi v svrhu tujkega prometa ter da s prodajni hiroji te družbe ob enem informacijske pisarne prometnih društev ki bi na ta način imela stalno, izvežbano in plačano osebje na razpolago.

Vprašanje je še, katere naloge tujkega prometa se najnujnejše v bližnji bodočnosti. Poleg ureditve železnice, parobrodne in avtomobilnega prometa s priključki, ki odgovarjajo zahtevam tujkega prometa tako v tuzemstvu, kot z inozemstvom, hotelske in restavracijske službe na podlagi solidne postrežbe s cenami, ki so v skladu s komfortom, katerega se nudi, mislim, da se mora takoj vzpostaviti zanesljiva, točna in hitra informacijska služba poleg obširnega propagandnega dela. Nadalje bo potreba različne obrti in industrije opozoriti na potrebščine tujkega prometa in takoj sestaviti statistiko tujsko-prometnih podjetij in organizacij in ob enem ugotoviti višino narodnega kapitala, ki je tozadevno investiran. Glavno pa je, da se z delom začne pravočasno pred začetkom sezone 1921, ker bi sicer bilo zopet celo leto izgubljeno. Z izvedbo nekaterih označenih del je utvarjena podlaga za enotno in času primerno organizacijo tujkega prometa v bodoči sezoni. Ne mislimo, da bodo prva dela prvotnost in da bo tujski promet funkcionalen brez vsake hibe. Stojena pa je podlaga in dobljene bodo izkušnje, ki bodo kazale smer v kateri se ima nadaljno delo pravilno gibati. Na vprašanja, ali je to došlo pri nas že izvedljivo in kje se vzamejo finančna sredstva, odgovorjamo, da je glode prvega potrebna dobra volja in smotrna ter vztrajna energija, ki dovede vse, kakor do cilja, v drugem oziru pa sem že izjavil, da se nekatere panoge tujkega prometa dajo uporabiti tudi v finančnejih svrhu.

Na podlagi teh izjavljanih idem do zaključka, da je potrebna ustanovitev centralnega državnega urada za pospeševanje tujkega prometa, ustanovitev prometnih društev povsod, kjer so potrebna, in katere bodo tvorila za večje okolišje ali za celo državo posebne zveze, kakor tudi eventualno ustanovitev trgovske družbe v svrhu enotne izvršitve onih poslov tujkega prometa, ki so trgovske narave.

Glasovi iz Koroške.

Borovlje. (Nemška kultura.) Za soboto dne 15. t. m. je naše delavsko, diletantsko gledališče (socijaldemokratsko) napovedalo plesni venček. Toda namesto plesa, so se vršili skoro celo noč v hotelu »Juste«, kjer bi se imel ples vršiti, pa tudi v kavarni in gostilni Renko, kakor tudi na glavnem trgu ne samo pretepi, ampak naravnost bitke. Sprva so nemčurji v hotelu »Juste« neusmiljeno oktofurali in pretepli dregeta tukajšnje podružnice ljubljanske kreditne banke g. Bavdeka, ki je jugoslovanski državljan, mu razbili ačipalnik in ga vrgli na cesto. Potem pa so se začeli nemškutarji in socialisti pretepavati, najprej pri »Justu«, kjer so

razbili celo prireditelj in napravili goštilničarju velikansko škodo, potem na posebno hudo v kavarni. Tu so razbili vse mize, stole, steklenice in kredenco. Škoda, katero je drugo jutro prišel cenit član borovljanske »Heimatsdienst« z namenom, da jo ta čedna vzgojiteljica nemčurkih pretepačev poravnava, presega deset tisoč kron. Občinskega slugo, ki je prišel v svoji nalivnosti dolet red in mir, so razgrajali zapodili, da je plašo pobegnili domov. Druzi dan so pijani razgrajali razsajali dalje, da se nikdo ni upal na cesto. Nekega Slovence, ki je šel na izprehod, so natepli tako, da je prišel ves krvav domov. Če pojde to še dalje časa tako naprej, se

kmalu nobeden Slovenec ne bo upal več na cesto. In začeli se bodo seliti eden za drugim v Jugoslavijo. Sedaj ljudje le še čakajo, ali jih vzame kdo v zaščito ali ne.

Hodiše. Tu so svojčas nemurji pretepli Slovenca Toplicerja tako, da je zdravnik konstatiral, da je bil ves otekel, saj so ga bili vrgli na tla, ga vlekli za ušesa in tolkli po njem s koli. Celovški sodnik je pretepeče onostil; tožba pa gre sedaj proti Toplicerju, ker je baje surovim pretepečem, potem, ko so ga že bili natepli, zalučil besede: »Deutsche Störzherbande«.

Selo. Pri plebiscitu smo Selani razen starih nemških kmetov vsi glasovali za Jugoslavijo in s tem pred celim svetom pokazali, da smo in hočemo ostati Slovenci. Po določilih senzemske pogodbe, odstavek V., člen 68., je avstrijska vlada obvezana, da zagotovi našim otrokom v ljudski šoli pouk v slovenskem jeziku. Toda to določilo kršijo gospodje pri deželnem šolskem svetu v Celovcu brez vsakega pomisleka. Kakor drugod, so tudi k nam poslali ga učitelja dva zaprjena nemškutarja. Ki se slovensčine bojita kakor huditi križa in ki slovensčine tudi poučevati ne znata. Otroci, ki so se lanske leto

še lepo slovensko pisali in brati naučili, tratljo zdaj najdragocenejši čas svojega življenja v šoli, ne da bi se kaj naučili; zraven pa bodo pozabili še to, kar so prej znali. Sposobnost enega izmed učiteljev pa kaže ta-le dogodek: Nekoč je hotel zapisati na tablo neko slovensko besedo, prej pa je otrokom zaukazal da se ne smejo smejati, ako bo besedo zapisal napačno. — Dasi je plebiscit pokazal, da so pri nas sam narodni Slovenci in da bo vesled tega pri prihodnjih občinskih volitvah v občinski odbor izvoljeni samo narodnjaki, je vendar glavarstvo nam vsililo za gerenta po razpustu občinskega odbora zaprženega nemškutarja iz Borovlj, sodniškega pisarja Trepla. Ki je doma v Gornjem gradu na Stajerskem. — Ko so tu aretirali Mlečnikovega sina, postopali so prav barbaro. Mladenec je ravno klal prašiče in je radi tega imel popolnoma krvav predpasnik in krvave roke. Takega so prijeli, mu zvezali roke, ne da bi mu dovolili, da se preobleče, in ga v cokolih vlekli v Borovlje, kjer so vsi, ki so aretirani videli, morali misliti, da so Slovenci orožniki prišli pri kakem umoru. Bli nemško-avstrijske svobode čutimo od dne do dne bolj.

Poziv!

Velik del našega narodnega visokoslovskega dijaštva se nahaja v skrajno bednem stanju. Ponavljajo se slučaj, da morajo najbolj naderjeni in marljivi dijaki zapustiti visoko šolo in si iskati praktična poklica pred dovršitvijo svojih študij, da se morejo preživeti.

Narodna in socialna dolžnost imovitejših slojev je, da skrbijo za gmočno pomoč našemu naraščanju in se ne odtogeljo živim za napredno dijaštvo.

Zato se obrača podpisana Jugoslovenska demokratska starešinska organizacija

do napredne javnosti v ljudno prošnjo za pomoč. Vabimo posumnike, da pristopijo kot podporni člani z letno članarino 24 K ali pa se spomnijo z enkratnim večjim darilom dijaškega podporna sklada. Priloge in naklonja na blagovolno pošiljati na naslov: blaginjska Antona Lovšeta, glavn. prof. v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Ljubljana, dne 25. januarja 1921.

Za odbor Jugoslovenske demokratske starešinske organizacije:

dr. Pavel Postolnik, l. r. t. č. predsednik, prof. Anton Lovše, l. r. t. č. blaginjsk.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. januarja 1921.

— Minister dr. Beneš na potu skozi Slovenijo. Češkoslovaški minister zunanjih del dr. Edvard Beneš potuje v Rim preko Slovenije. Potuje s češkoslovaškim brzovlakom in prispe v sredo 2. februarja na Svecnico ob pol 18. v Ljubljano. Železi bi bilo, da se pridedi ministru bratske in zavezniške Češkoslovaške, ko stopi prvič po osvojitvi na slovenska tla, dostojen sprejem.

— Radičevci in Slovenci. Radičevska gospoda v Zagrebu je jezna na Slovence, a ne samo ožji krog Stipka Radiča, marveč tudi vsa ona zagrebska gospoda z »Obzorom« in »Jugoslavenskim Lloydom« na čelu, ki podpira Radičevu politiko. Hudi so na Slovence zato, ker ne najdejo v njih prav nobene opore za svojo brezglavo politiko. Zato ščuvajo na vseh plateh, kjer se jim nudi ugodna prilika, proti Slovincem. Pred dnevi smo navedli cvetke iz »Obzora« in »Jugoslovenskega Lloyd« in jih je nanizala radičevsko navdahnjena zagrebska gospoda proti Slovincem. Radičevci in zajedničarji pač mislijo, da bodo s takšnimi napadi prisilili Slovence, da jim bodo v bodoče na uslugo in da bodo zopet zobali z njihove košare, kakor v dobrih starih časih. Pa se temeljito motijo. Slovenci mislijo s svojo glavo in se ne dajo voditi na vrhvi prikrčenim radičevskim politikom. Tudi grožnja obersejaka Radiča, da bo njegova stranka zanesla revoluto proti državi in našim strankam tudi v Slovenijo, nas pušča docela hladne. Slovensko ljudstvo je iz takšnega kova, da ni pristopno Radičevemu frazerstvu. Pesem o hrvaški in slovenski republiki, ki bi v prvem trenutku svojega rojstva padla v madžarsko, avstrijsko ali laško robstvo, pesem o svobodi, ki bi obstojala v tem, da bi prenehale vse oblasti in da bi nihče ne plačeval davka, ne najdemo pri našem kulturno visoko stojičem prebivalstvu poslušnih ušes. Stipka Radiča je baje povabila, vsaj tako je pisal »Obzor«, na pohod v Slovenijo, neka Anka Lipnikova. Ne poznamo te Amazonke, vemo pa, da jo slovensko ljudstvo ni pooblastilo, da bi vabila v Slovenijo najzmedenejšega politika, kar jih nosi jugoslovenska zemlja, da bi jel tudi med Slovenci prebrati kozolce. Sicer pa naj Radič pride, prebrčal se bo v prvem hipu, da slovensko ljudstvo neče biti predmet kravih kupčij za one radičevske politike, ki so bratsko Hrvaški s svojimi državnopravnimi in drugimi bedastočami spravili v tak mučen položaj, da bo treba največje državniške spretnosti, ako se bo hotelo nesrečno banovino izvleči iz močvirja sedanje otročje politike.

— Razmelitev na severu. Odsopod vseučiliški profesor dr. Leonid Pitamic, vodja deželne vlade, je nam snoči poslal članek pod tem naslovom. Ker je isti članek danes izšel že v dveh drugih dnevnikih, ga, drže se svojega opovčano proglase-nega načela, žal ne moremo priobčiti. Ker nam itak primanjkuje papirja in prostora in ker smo mnenja, da je itak dosegel svoj namen, ko je bil objavljen že v dveh drugih listih.

— Fama volat. Pred nekaj tedni smo čitali, da je bil v odbor društva naših industrijcev izvoljen tudi takozvani reprezentant Trboveljske družbe. Ali je bila ta izbira srečna, se že kaže. Dejstvo je, da je jež zlezal v lističino. Komaj domač, se je že začel jeziti. V komisiji, ki pretpava Trboveljske, je tudi zastopnik industrijcev. Naj se reče, kar se hoče, dejstvo je, da je to mož, ki je pokazal doslej res veliko gorečnost za potrebe in koristi naših industrij. Trboveljski izbrani zaupnik nikakor ni po godu. Zelati so pač družga. To bi bila postranska stvar, ali da se takozvani reprezentant predzne atakirati v odborovi seji slovenskega moža, je značilno. Iz tega dogodka se zopet vidi, kako zelo je že razvajena Trboveljska gospoda.

— Avstrijsko vprašanje. Pod tem naslovom prinaša današnja »Straž« članek, v katerem pravi, da je v slučaju, da se prikloni Avstrija Nemčiji, razveljavljena saintgermanska pogodba, mi da smo prosti vseh obveznosti, da je naša naloga, da takoj avstrijsko naše brate, ki trne pod avstrijskim jarmom tako na Koroskem, kakor Štajerskem. V tem slučaju mora pripasti nam Radgona, Celovec in dravska črta.

— Tudi obletnica. Jutri 30. januarja bo 32 let, ko je dunajska dvorna kamariča razglasila lažljivo vest o ponorečenju habsburškega prestolonaslednika Rudolfa. Celih 32 let ni moglo javnost zvedeti prave resnice o tej habsburški ljubezenski tragediji. Te dni pa je objavila mati baronice Vele-re, da sta bila takratni avstrijski prestolonaslednik Rudolf in njena hči Marija prostovoljno v smrt in da ni res, da bi bila njena hči njila Rudolfa, ampak da je Rudolf najprej ustrelil njo in potem sebe. Mati baronice objavlja tudi poslovilna pisma svoje hčere. Eno teh pisem se glasi: Draga mati! Oprost, kar sem storila. Ljubezen me je premagala. V sporazumu z njim hočem biti pokopana poleg njega na pokopališču v Aland. Bolj srečna sem v smrti nego v življenju. — Svoji sestri pa je pisala: Odkajava skupno v neznano večnost. Mislil včasih tudi na me, poročil se iz ljubezni. Jaz tega nisem mogla storiti, zato grem skupno z njim. Tvoja Marija.

— Gg. popitni komisarjem (srednješolcem) za Ljubljano in Spodnjo Šiško se naroča, da vse prazne popitnice, ki bi jim preostale po tem, ko so jih razdelili vsem strankam v hišah, ki jih imajo poslati, nemudoma vrnejo magistratu v posvetovalnici. Ravno tam dobe naknadne formulacije za popitnice, hiš in živine vsi oni g. popitni komisarji, katerim bi formulirali zamankali. Tam dobivajo g. popitni komisarji za slučaj potrebe tudi nadaljnja navodila. Splošna navodila v kolikor bi se izkazala za potrebna, se bodo objavljala tudi v vseh ljubljanskih dnevnikih in na magistratni deski, srednja hiša, na levo od glavnih vrat.

— Zaklad v Vižmarjih. V Vižmarjih so bili te dni izkopali sod starih, lepo kot zlato avstrijljskih. Takoj so Vižmarci ustanovili republiko, ker imajo s tem zakladom ogromno bančno podlago za vodstvo republiko. O tem zakladu nam poročajo: Pred dnevi so začeli poglabljati okrog 14 m globoki, že pred 15 leti onaršeni vodnjak, da bi dobili dobro pitno vodo. Vodnjak pod Klanjem se je popolnoma posušil, takrat ko so zgradili vodovod v Klečah za mesto Ljubljano. Ko so delavci izčistili razno smetnino in odpadke, ki so se tekot let nabrali v vodnjaku, zadelo so na dnu vodnjaka na kamenito ploščo, ki je pokrivala vse dno. Ko so ploščo dvignili, se zaspustila solenost.

obroče, ki so morali biti okovani na kakem sodu. Ko so dalje kopali, se jim je začela vsipati neka svetla kovina. Kopali so dalje in izkopali velik zaklad raznih starih novcev iz leta 1740 do 1788. Novci so bili benečanski, dalje cesarice Marije Terezije in drugi, zlatniki in srebrniki, bakreni in železni. Hipoma se je po vasi raznesla novica, da so v starem vodnjaku odkopali velik zaklad. Delavci so začeli zaklad po vretenu dvigati iz 14 m globokega vodnjaka. K vodnjaku pa je pridvela velika množica ljudi, vsa vaa lahko rečemo, ki je hotela imeti nekaj od zaklada. Ljudje so se prerivali okoli vodnjaka, obenem pa delali dovtipe, da se je vse smejalo, osebno, ko so svedeno naznanjali da sedaj v Vižmarjih ustanove republiko. Za spomin so jemali zlatovetleče novce, drugi zopet so v bujni nadi, da dobe v vodnjaku zlata in srebra, po noči romali k vodnjaku in se ob svitu blede sveče spuščali v vodnjak po zaklad. Kako je ta zaklad prišel v vodnjak, sodijo vsi častni razno-vratno. Najbolj gotovo je, da je kak veljak za časa francoskih vojn ko so naše kraje zasedli Francozje, iz bojazni zakopali sod denarja v vodnjak, da bi ga tako rešil pred vojaštvom. Sedaj po 130 letih pa so zopet dvignili zaklade.

— Vojaška godba in Nemci. Iz Maribora poročajo: Vojaška oblast je prepovedala sodelovanje vojaški godbi na nemški prireditelji »Bergerfest« dne 1. februarja t. l. Temu zaletu je sledila tudi železniška godba.

— Porotno zasedanje v Mariboru se prične 7. marca t. l. Do sedaj je pripravljenih že nad 20 slučajev, to števil-pa pa bo naraslo najbrže na nad 50 tako da bo to največje dosedanje porotno zasedanje. Med pripravljanimi slučajji je tudi slučaj enega Živkova iz Ciglen-ce, ki je umoril ženo in otroka, a so ga po sedemmesečni ječi radi pomanjkanja dokazov izpustili. Ko je prišel domov, so mu starši umor očitali, on jih je tožil, a posrečilo se jim je dokaz resnice. Vseled tega je državno pravdnistvo zno-v dvignilo obtožbo proti njemu. Nadalje se obnovi pravda proti morilkil Trančar, ki je umorila svojega moža in je bila pri zadnjem zasledanju obojena na smrt. Ta proces se vrši še enkrat za to, ker je bil med porotniki Nemec, ki ni razumel nič besede.

— Nemška brezčasnost. Znana za-grizena nemška posestnica Paterna vdvoda po avstrijskem častniku, ki je bil ob prevratu izgnan v Avstrijo in je tamkal umrl, ona na živi sedaj v Mariboru, kjer ima več hiš, se je te dni iz-rasila napram svoji dekl, ki ji je pri-nesla razno blago iz slovenske trgovine, da naj to blago nese takoj nazaj, ker pri Slovincem neče ničesar kupiti. Na to je se pristavila: »Warten Sie nur, wenn die Monarchie zurickkommt, wird auch H. Dr. Komavli sofort aus dem Hause fliegen.« Dr. Komavli nam-reč stanuje v tej hiši.

— Lastniki kočij in avtomobilov se opozarjajo, da poteče z dnem 31. t. m. rok za prijavo vozil pri mesečnem magistratu. Zakasnele prijave se kaznujejo z globo do 2000 K, event. do 100 dni zapora.

— Oseba vest. Kontrolor Peter Poletti - Kopešič tobačne tvornice v Ljubljani je imenovan za višjega kontrolorja.

— Uredba o nabavljajnih zadru-gah državnih uslužbencev in o zvezi nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev je lašla v 9. številki »Uradnega List«.

— Sprememba posesti. Iz Maribora poročajo: Tokratnji posestnik Ivan Lah je kupil od Nemca Rumacha hišo v Ve-trinjski ulici za svoto 430.000 kron.

— Okrajni zastop na Vranskem je razpuščen. Za gerenta je imenovan Martin Orožim, posestnik in mlinar na Gomilem.

— Iz policijske službe. Vlada taj-nika Ludovik Klobčič pri okr. glavarstvu v Ljubljani in Oton Kette pri okr. glavarstvu v Kamniku sta imeno-vana za okrajna glavarja.

— Iz policijske službe. Anton Na-j-dič, revizni nadzornik varnostne stra-že v Mariboru, je imenovan za okraj-nega nadzornika na sedanjem službe-nem mestu.

— Povečanje Gornje Radgone. Na dojem bregu Mure ležeč del mesta Radgone, imenovan »Spodnji Griz«, se je priklonil k občini Gornji Radgoni.

— Nov oddelk finančne straže s sedežem v Radencih (kontrolni okraj Gornja Radgona) prične poslo-vati dne 1. februarja t. l. V službeni okoliščini tega novega oddelka spadajo ob-čine: Boračova, Hrašnje in Mota, Kape-la, Murski vrh - Zasad, Radenci, Rihta-rovec, Strančev in Stanetinci.

— Razpisne službe. Višji šolski svet v Ljubljani razpisuje 45 učnih mest za najrazličnejše predmete na dr-žavnih gimnazijah v Ljubljani, Celju, Kranju, Mariboru, Novem mestu in Ptuj-u, potem na državnih realnih v Ljubljani in Mariboru ter na državnem učil-išču v Mariboru. Za vsa razpisana mesta je treba usposobljenosti za pouk v slovenskim učnim jezikom. Na pover-je-ništvo za uk in boročanje naslovlje-ne prošnje se naj vložijo po uradni poti pri višjem šolskem svetu najkasneje do dne 1. marca t. l. Natančnejši razpis v »Uradnem Listu« št. 10.

— Govor o sv. pismu se vrši v evangelijski cerkvi na Gospoštovski cesti v nedeljo ob treh popoldne.

— Prošnja, Dijač - etromak, ki mu je bil te dni ukraden edini klobuk, proš, da bi mu usmiljeni ljudje pomagali, da bi si nabavil drug klobuk. Darila sprejema nepravičljivo našega lista.

— Vlomeči pri Černetu. Včeraj do-poldne se je po mestu razširila novica, da so aretirali enega izmed soudelež-nikov pri vlovu v prodajalno zlatarja Černeta. Kakor nam javljajo, je bila ne-

ka ugledna oseba na Dunajski cesti aretirana kot osumljena, da je nakupila ukradeno zlatino. Aretacija je bila brez vsake podlage in se je policija pri tem temeljito opekla.

— Ukradena zlatina. Neki visok dunajski žid je te dni ljubljanskim zlatarjem ponujal v nakup večjo množico zlatnine za 16.000 K. Ker zlatarji niso hoteli kupiti, je jo popihal.

— Tatvine. Mesarju Franu Koren-šanu na Vrhniki je neznan tat odnesel 680 K. — Dijaču obrtne šole v Ljublja-ni J. Glogovsku je neznan tat odnesel

s njegovega stanovanja v Kolodvorski ulici vse obleko, perilo in drugo imo-vino. Ubogi dijak ima nad 4000 kron škodo.

— Nesreče. V steklarni pri Topli-cah Zagorje ob Savi si je ob ateklo te-ko prerezal žilo odvodnico delavec Jo-sip Strašek. Prepeljali so ga v ljubljansko javno bolnišnico. — Koritnik Fric, 9letni sin delavca v Hrašniku, je ple-zal po skalah. Pri tem mu je spodrsnilo in je padel. Zlomil si je desno nogo v stegnu in se je težko pobil po glavi.

Gozdni požar na Šmarni gori.

Prijatelj našega lista, znan zimski tur-ist, nam piše: V nedeljo, dne 23. t. m. zve-čer je nastal gozdni požar na drugem, ne-obliudenem vrhu Šmarne gore, imenova-nem tudi Grnada. — Ki je povzročil veli-kansko škodo. »Vzrok je neznan« sem čit-al v nekem dnevniku. Zame ni prav nobe-nega dvoma — za domačine pa še manj — da so zanečili ogenj takozvani talni-turisti ali tudi-turisti, katerih zadnje čase tudi po zimski kar vse mrgoli na Šmarni gori, na Ka-tarini itd. Nobeden, še tako neznan vrh ni več varen pred to golaznijo. Dovolite, da Vam opišem svoje doživljaje baš na Grma-di, ki sem jo po dočem presli dnu obiskal teden dni poprej, v nedeljo, dne 16. t. m. Moram Vam reči, da kraja, ki mi je tako znan, kakor ljubljanski grad, skoraj nism spoznal. Najraje bi bil lokal. Prejšnja ko-za stezica, ki pelje od sedla do vrha, je razširjena na pravico pot, na obeh njenih straneh so napravljene varilane: dreve je bilo polomljeno; telohovo zeleno perje iz-ravano iz zemlje in pometano po tleh; povsod vse polno rastlin in nemastnih pa-pirjev ter čepelj in last not least zlasti pol-no odpadkov cigaret in vižgalic! Na par mestih je bila celo (suha) trava že ožgana. Že od daleč mi je domel na ušesa neznanški vrišč, vpitje in cvilenje. Dospevali na vrh, sem našel večjo družbo mladih ljudi ob-olega snova, ki so tam uganjali svoje burke in kadili, ženske seveda tudi. O kakem uživanju razgleda, narave, toplega solnca

ni bilo govora. Odkuril sem jo tako hitro, kakor sem prišel. Prav nobenega dvoma ni, da je bila tudi usodopolno zadnje ne-deljo kaka taka kadeča družba ali pa tudi več družb v presledkih na tem vrhu ter je z nepazljivo potjo vrženimi vižgalicami ali cigaretami zanetil požar. — Sedaj pa vprašam: Ali so to turisti? Ne in stokrat ne! To je nekultura, neokulturno: to je omalovaže-vanje tuje lastnine. Turisti vendar ne sme-jo porabiti, da so v gorah gostje in da imajo poleg pravice, hoditi po potih, tudi dol-žnost. Teh se pa ravno elementi, ki so se urinili dandanes v turistiko, prav nič ne za-vedajo. Vedejo se pri tem divljati in pro-stačno, haš na oni način, ki ga domačini deželani tako skrajno sovražijo. Tako ka-žejo svojo mestno vzgojo od najslabše stran-i. Ali se je potem čuditi, da pri nas kmetje turistov volče ne marajo in da ni mo-gče doseči med njimi in med mestnimi turisti enega patrilahalnega zaupanja. Ki vlada n. pr. na Tirolskem. Pravi turist lu-bi gore, naravo zaradi nje same; pravi tu-rist svoje vzgoje, svoje navbrace pred-turo ne pušča doma. In je ne zamenjuje s surovostjo in neuljudnostjo. Pravi turist poštuje naravo, jo ljubi in je povsod, kjer le more, ohranjuje. Zdi se mi potrebno, da bi počeli takih zotovih ljudi, ki si nadeja-jo ime turistov, obsodilo tudi naše Slove-nsko planinsko društvo in naj si bodo magar-i dotičniki tudi njegovi člani. I. L.

Dopisi.

— Novo mesto. Kvartet prof. dr. Ko-zine je priredil 23. prosinca t. l. v Novem mestu ob obli udeležbi koncert in nas za-zihaj za par ur v blaženo razpoloženje. Člani g. prof. dr. Kozina, njih vodja, Za-vršan, Kragelj in Stegarn so molstri vokal-nega petja. Po kakovosti glasov prvovrst-ni, so nadarjeni pevci po dolgoletnem vz-banju spojeni v harmonično celoto. Kvartet je kos vsaki težkoj vokalnega petja. Na-čin predavanja je pri njih v glasbenem ozru, v tehniki in dinamični rutini tako glo-boko izklesan, da povdarjamo upravičeno njegovo umetniško kvaliteto. Pa naj bo pe-sem umetniška ali narodna, vsaka je izva-jana s finim umevanjem skladateljevih in-tencij. Molstri pevci so privlačna sila za vsako koncertno dvorano. Naša državna dvorana je odmevala po vsaki točki bur-nega aplavza, kakršnega moremo le red-kočkal zaznamovati. Pa omenimo le ne-kater, bisere: Foersterjev »Nega nle, Jen-kovo »Vabilo«, Mirkovi četverspevi, Ada-mičev »Vasovalec« in frenetično aklamira-na »Kmečka pesem« istega avtorja, kos za kosom tako divno interpretirani, da nam je igralo srce. Prioroste pa vendar balno lepe »Koroške narodne« so bile pete v prelestni lepoti. Na vzharno zahtevanje so nam do-dali molstri pevci še več točk, vse z isto dovršenostjo izdelane. Koncertu je sledila v prostorih »Dol. železnice« intimen sestanek prijateljev petja in drugi neoficielni koncert kvarteta Kozina. Dr. Vašič pa se je zahvalil v toplih, navdušenih besedah umetnikom pevcem za glasbeni užitek. Diš-nemu kvartetu prof. dr. Kozine je zaljubljen v vsaki koncertni dvorani popolen uspeh.

— Iz Dolnega Posavja. († Drago Rum-pret.) V četrtek, dne 20. januarja je v vi-nogradnikih Sromljah pri Brezličah smrtno po-nesrečil na lističem lovu sromeljski nad-učitelj Drago Rumpret. Z njim je lezel v prerani grob mladi, žarki rodoljub neupog-ljivega značaja. Rodil se je l. 1889. v Krškem, učiteljske razvil v Mariboru, služ-boval po raznih krajih in naposled postal l. 1920 nadučitelj v Sromljah. Kmalu se je vživel v sromeljske razmere in si pridobil v kratkem času zaupanje kmetovalcev in vinogradnikov. Zbral je okoli sebe lepo kolo po napredku stremeljih kmetov in ustanovil podružnico slovenske kmetijske družbe, ki je pod njegovim vplivom in vod-

stvom vrlo napredovala. Premislil Rado je bil pa v prvi vrsti vzoren učitelj. V pou-čevanju skromen in previden, v družbi mišljenkov pa vesel in živahen družabnik. Od narave nadarjen z velikim razume-njem, podpiral vsa kulturna stremeljenja slove-nkega naroda. Bil je dober pevec in glas-benik, slikar samouk, izvrsten telovadec, strasten lovec in navdušen Sokol. Ko je došel kot učitelj v Sromlje, je nekaj časa opravil službo organizatorja. Do te lakarje, nemarjeno cerkveno petje je povzdignil na visoko stopnjo. V celi brežki dekaniji ni lo-jal lepših in izvečanejših ženskih pev-cov, ko so bili čuti v sromeljski školski cerkvi. Vse Rumpretovo delovanje v slo-venem in privatnem življenju je vodila čista ljubezen do domovine. Odšel je in vzel sboj svoj duševni zaklad, nezbriven spomni pa je ostavljal prijateljskih srcih, blag na-toraj spomin. Njegovi globoko žalostni so stili rodbini, ki je izgubila vže v svetnem volni dva nadepolna za Slovenstvo naroda, čena sina, naše iskreno sožalje. — Friduš Kaudič.

— O pogrebu blagopokojnega Rum-preta nam pišejo iz Krškega: Trnole prvojnega Rumpreta so po ogledu državstvene komisije preneljali v Krško in je položili na o bilnim cvetjem okrašen oler. Krški Sokoli so stali ok-krati na častni straži. Pred odhodom iz Sromlje se je pred kolo zbrala velika množica ljudi, ki so glasno plakali za svojim dobrim učiteljem. V soboto popoldne je bil pogreb, kakršnega še ni bilo v Krškem. Pred hišo se je zbra-la velika množica množica žalujočih. Pe-cerkvenem obredu je zapel moški zbor »Pomlad spet prišla bo...« in nato se je spreved začel pomikati proti pokopališču. Na čelu je šla šolska mladina, nato sokolska fanfara in na to So-kolstvo. Na grobu se je poslovil v ime nu učiteljstva g. nadučitelj Knapič iz Vidma, v imeu Sromljanov in podru-žnice kmetijske družbe g. Kos, v imeu nekdanjih sošolcev g. Auman in napo-sled v vznešenih in pretresljivih besedah starosta krškega Sokola dr. Jan. O njegovem preranem grobu žalujejo in se s hvaležnostjo spominjajo njegovega dela in njegove ljubezni krški So-koli.

Zdravstvo.

— Razpis služb. Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro razpisuje štiri se-kundarske službe v splošni bolnici v Ljubljani. Prošnje je treba vlagati do dne 15. februarja t. l.

— Skrb za zdravstvo. Da se poljudni zdravstveni svet čim bolj razširi-ro med priprostim narodom in da bi bili zlasti delavskim slojem pristopnejši, je zdravstveni odsek sklenil da se bode mesečni »Zdravje« v bodoče tiskal v iz-datno pomožnost izdaji in da se udeve-čje številno izvodov brezplačno pošilja-lo delavskim organizacijam, ki naj bi jih delile med svoje člane. Načelstva delavskih organizacij se tem potom va-bijo, da sporoče zdravstvenemu odseku številno izvodov, ki jih žele brezplačno prejemati.

— Zdravstvene razmere v Trbov-ljah. Pokrajinski zdravstveni svet za Slovenijo in Istro je na svoji seji dne 21. januarja t. l. sklenil, da odpolje posebno zdravniško komisijo v Trbov-lje proučevati tamošnje stanovanjske razmere v higijenskem pogledu. Člani komisije so zastopniki Zdravstvenega odsaka za Slovenijo in Istro in dva čla-na pokrajinskega Zdravstvena sveta, višji okrajni zdravnik dr. Živko La-pajne in vacuiliški profesor dr. Josip Plešnik. Komisija se odpelje v Trbo-

Turistika in sport.

— Slovenske revije »Sport« je iz-šla 5. številka z zanimivo vsebino. V številki je nadalje razpis smučarske tekme v Bohinju 20. februarja in tek-movalna določila za sankarske in smu-čarske tekme v Sloveniji kar bo gotovo vsakogar zanimalo. Razen tega prinaša ta številka lepe zimsko-sportne slike iz precej pregleda in sportnega gibanja List stane v naročini 4 K.

— Planinski kciedar za leto 1921. Da se ustreže želji navdušenih planin-cev izdal se je ta koledar v nadi, di-bodo i drugi planinci posegli po njen ter doprinesli svoj malenkostni prispe-vek za prepotrebno povečanje kočne na Korošici. A bridko smo se varali. Šte-vilo naročnikov ni doseglo niti viso-kost, da bi bili kriti tiskovni stroški. Ti je žalostno. Opozarjamo še enkrat na to koledar ter priporočamo njega na-ročitve pri založništvu v Mariboru Krekova ulica 5, I. nadst.

Kultura.

Repertoar narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Sobota, 29. januarja: Sen kresne noči, v opernem gledališču, ob dramskih cenah. Red C.
Nedelja, 30. januarja: Skoljka. Iv. abm.
Ponedeljek, 31. januarja: Cvrček za pečko. Red C.

Operi:

Sobota, 29. jan.: Sen kresne noči, dram.
Nedelja, 30. jan.: Fra Diavolo, izv.
Ponedeljek, 31. jan.: zaprto.

— Popravek. V nedeljo se v operi popoldne ne vrši mladinska predstava, marveč zvečer ob 8. istotako »Fra Diavolo« za izven.

— Marijnetno gledališče predstavlja v nedeljo 30. t. m. ob 3. in pol 6. popoldne petejeansko bajko »Snežulčica« in enodejansko burko »Našperček slikar«.

— »Glasbena Matica«. Koncertno občinstvo se enkrat opozarjamo, da se koncert z dne 24. januarja t. l. v ponedeljek 31. januarja ob pol 8. zvečer ob 8. znižanih cenah ponovi. Vspored bo nekoliko skrajšan, tako da se bodo posetniki koncerta lahko še udeležili umetniške noči v Narodnem domu.

— 2. številka ilustriranega lista »Plamen« je izšla. Prinaša zelo bogato izbirno sliko, deloma krajevnih iz primorekega ozemlja, ki je trpelo pod vojno, deloma aktualnih portretov, kakor sliko blagopokojnega narodnega starostarja Luke Svetca, sliko pisatelja Kraljevića in prizore iz njegove »Školjke« in druge slike iz našega kulturnega življenja. Vsebinska 2. številka je nastopna: I. Zorec: Zmote in konec gospodične Pavle (nadaljevanje). Milan Klemenčič: Marijnetno gledališče z več slikami. Utrva: Tolovaji (pesem). Peterlin: Petruška: Pustovetki (pesem). I. S. Oreš: Pusti in zanke (kriminelni roman; nadaljevanje). Zuvokvijski: Pogodbeni: Starčevsko slovo (pesem). Zgodovinsko pomembni protest proti ranaliskim pogodbam. Dr. Otokar Rybář: Prinos k zgodovini sarajevskega atentata. Fran Pogačnik: Memento. I. Such: Orlice iz francoske revolucije. Dr. Vek. Fornazarič: »Jugoslovenska Matica« in druge raznoterosti. Tudi ta številka je bila vpeljana raznim osebam na ogled. Tretja številka bo objavljena le naročnikom ki so poravnali naročnino. Novi naročniki dobe na željo vse že izšle številke. Naroča se ali direktno pri izdajatelju uredniku J. Drunk, Ljubljana, Grubarjevo nabrežje 14/II, ali na za naslov začasne uprave: Kongresni trg 19. Cetrletna naročnina 36 K, polletna 72 K, celoletna 140 K.

— »Loreca« izšla je 3. številka s tole vsebino: M. Hanzlovsky: Obris lovškega živaloslovja. — Dr. Stanko Bevk: Naše podnevne ufeje. — S. A. Aza. (Listek.) — Iz lovškega optnika. — Mala oznanila.

Sokolstvo.

— Sokol II. opozarja še enkrat brate in sestre na občni zbor, ki se vrši jutri, 30. t. m. ob 9. popoldne v društvenih prostorih na realki. Pridite polnoštevilno in točno.

— Sokol VIš vabi vse člane in članice, da se udeležijo sestanka v nedeljo ob 10. popoldne t. j. 30. t. m. v Sokolskem domu na Viču, za volitev odbora prosvetno kulturnega oddeljenja.

— Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Šiški vabi na sestanek, ki se vrši v nedeljo 30. t. m. ob 2. popoldne v telovadnici. Namen sestanka je razgovor o bodočih volitvah na občnem zboru dne 13. februarja t. l. in slučajnosti. Vpisovalo se bo tudi nove člane, zato so poleg članstva vabljeni tudi vsi prijatelji Sokolstva. — Od b. o. r.

— Sokol Štepanja vas priredi jutri 30. januarja zabavni večer z nastopom članic s prostimi vajami ter skupinami v gostilniških prostorih br. Anžiča p. d. pri Soršu. Začetek ob 5. popoldne, vstopnina 5 K, po telovadbi ples in prosta zabava. Ker je čisti dobiček namenjen za telovadne oblike, so slavnemu občinstvu najtopleje priporočila za obilen poset odbor. Zdravilo!

— Dramatični odsek »Sokol VIš« priredi v nedeljo dne 30. januarja t. l. v Sokolskem domu gledališko predstavo »Nobesa na zemlji«, vesoljogra v 8 dejanjih. Začetek ob pol 8. zvečer. Cene prostorov: I. prostor 10 K, II. prostor 8 K, III. prostor 5 K, stojališča 4 K, Balkonski sedeži 10 K. Predprodaja vstopnic pri br. Urnu na Glinah in br. Jeločniku v Rožni dolini.

— Sokol I. opozarja na ples, ki se vrši t. t. m. ob 8. zvečer v hotelu Union. Zdravilo!

— Sokolsko društvo na Viču priredi na Svečnico t. j. 2. svečana 1921 v Sokolskem domu »Valčkov večer« z raznim zabavnim vzporedom. Godba: klavir in violina. Začetek ob pol 8. zvečer. Vstopnina 15 K, za člane 10 K.

— Sokol »Mostec« priredi dne 2. februarja t. l. v sokolski telovadnici na Selu društveno maskarado. Vstopnina 6 kron, za maske brezplačno. Začetek ob 5. popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Sestanek članov, ki so volni sodelovati pri maskaradi ljubljanskega Sokola vrši se v četrtek, dne 3. februarja ob 8. uri zvečer na galeriji v telovadnici.

— Maskarada ljubljanskega Sokola vrši se po starem običaju tudi letos na pustni torek in sicer v vseh prostorih Narodnega doma. Pri tej prireditvi sodeluje polnoštevilna godba dravske divizije pod vodstvom gospoda kapelnika dr. Cerina. Opozorjamo na dostojnost mask. Vsaka maska se bode morala pri vходу legitimirati in se bode

no ravnati po navodilih rediteljev. Številko obiskovalcev je omejeno, ter opozarjamo vsled tega na predprodajo vstopnic, ki se vrši v odborovi sobi v Narodnem domu, dne 5. februarja od 4. do 7. zvečer, dne 6. februarja od 10. do 12. popoldne in dne 7. februarja od 4. do 7. zvečer. Vstopnina znaša za člane sokolskih društev 20 K (toda le v predprodaji za nečlane in zvečer pri blagajni 30 K). Člani morajo predložiti pri nakupu vstopnic društveno legitimacijo.

— Nabiralec naročnike za sokolske časopise kot odgovor na vse napore na Sokolstvo. Čim bolj bode razširjeno sokolsko časopisje, tem bolj bodo brezpomembni lažni napadi nasproti Sokolu. Vsaka Sokolica in vsak Sokol bi moral biti naročnik vsaj enega sokolskega lista.

Društvene ves in prireditve.

— Aeroplan nad Ljubljano. Včeraj v opoldanskih urah se je pokazal aeroplan nad Ljubljano. Drzni aviatik je bil spuščal mirno nad mesto in obmetaval razburjeno občinstvo z letaki. Vse se je trilo, da vjame kak letak, ki so padali kot listje po ulicah in na katerih je bila sledeča vsebina: II. Umetniška noč v Narodnem domu v ponedeljek 31. januarja. V izloži trgovine Maček na Aleksandrovi cesti so razstavljali osnutki notranjosti Narodnega doma v tej noči, ki jih je izdelal inž. Kregar. Predprodaja vstopnic v bivši Sešarkovi trafilki v Solenburgovi ulici in v pisarni Udruga gled. igralcev v dramskem gledališču.

— Fantovski ples, ki ga prirede šentjakovski fantje v torek 1. februarja ob 8. zvečer v Mestnem domu v prid šentjakovski napredni knjižnici, bo nudil obiskovalcem in obiskovalkam toliko pristranskih posameznosti, da se že zaradi tega izplača posetiti ga. Opozarjamo zlasti na originalne narodne kotiljone, kakršnih doslej pri nas še ni bilo, a so pristen naroden izdelek. Vstopnina za člane društva v predprodaji izvečer v knjižnici 10 K, pri blagajni za vsakogar 20 K. Pri prireditvi igra godba dravske divizije.

— Plesni venček priredi Podporno društvo trgovskih in podjetniških uslužbencev v Ljubljani v torek dne 1. februarja t. l. v prostorih hotela »Triglava« (Ilirija), Kolodvorska ulica. Začetek točno ob 8. zvečer. Vstopnina 10 kron za osebo. Čisti dobiček pripada društvenemu zakladu za obolele člane. Odbor bo skrbel za pristransko zabavo in izborni postrežbo.

— Vsi na lovski ples, ki se vrši na Svečnico dne 2. februarja, brez posebnega povabila, v vseh prostorih Narodnega doma. Ples bo posebnost prve vrste. Igralo bo več godb v izvanredno učinkovito lovsko opremljenih dvoranah. Vstopnina samo 40 K, za zaprisežene člane 20 K. Ker se vrši na Svečnico popoldne občni zbor Slovenskega lov. društva, imajo vsi člani polovično vožnjo po celi Sloveniji. Vozne listke naj vsi obdržijo, ker veljajo za vožnjo nazaj. Člani s deželo naj se udeležijo v posebno velikem številu in če le more, v narodnih nožah.

— Lovci! Za potovanje v Ljubljano na naš občni zbor je na vseh progah (državne in južne železnice) v Sloveniji dovoljen 50% popust. Vsak član naj kupi celo karto do Ljubljane in sicer samo za tja inne tudi za nazaj. Na kolodvoru v Ljubljani naj karte ne odda, ampak vratarju reče, da gre na naše zborovanje in naj karto pridrži ter spravi, na zborovanju naj si preskrbi potrdilo, da se je udeležil občnega zbora. Potrdilo se bo napisalo na hrbet društvene izkaznice (plačilnega lista), zato naj vzame vsak član izkaznico (plačilni list) društva za leto 1920 ali 1921 seboj. Novi člani in pa tisti, ki so stari izkaznico kam zalozili, dobe na zborovanju novo izkaznico. Za vožnjo nazaj ni treba kupiti nove karte, ker velja stara karta tudi za nazaj. Pokazati je pa treba, tako na kolodvoru vratarju, kakor tudi sprevodniku staro karto in potrdilo na izkaznici (plačilnem listu). Za pot v Ljubljano se lahko kupi karta že 1. ali 2. februarja, za pot nazaj pa veljajo te karte 2. februarja zvečer in pa 3. februarja cel dan. Zloraba (ako bi kdo na tulo time potoval) se kaznuje. Vse člane prosimo, da opozore svoje tovariše na ta razglas in da se zanesljivo udeležijo občnega zbora, ker na zborovanju bo oddato 40 važnih stavov, kar je bilo povodeno že v »Lovcu«. Začetek ob pol 3. popoldne. Čakamo samo pol ure. Ob 10. popoldne posvetovanje o ustanovitvi »Centralnega Saveza lovskih društev Jugoslavije«. Vstop članom prost. Zvečer sija, jlen ples na korist »Zelenega križa«. Oblika za dame in gospode: lovška, športna, promenadna, narodna itd. samo ne plesna (črna). Vse te tri prireditve se vrše v Narodnem domu. — Odbor »Slovenskega lovškega društva«.

— »Naša Zveza«, politično uradniško društvo vabi svoje člane na sestanek, dne 2. febr. t. l. ob 10. popoldne v mestni dvorani, da se vrši razgovor o daljšem obstanku društva. Načelstvo.

— Občni zbor »Splošnega slovenskega ženskega društva« se vrši v nedeljo, 13. februarja ob 4. popoldne na magistratu.

— Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo naznanja svojim članom, da je prodajalna vsaki dan ob 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer odprta ter se tudi na drobno prodaja. Opozorjamo na redni občni zbor, ki se vrši dne 20. februarja 1921. Na novo se sprejemajo člani tudi pri prodajalci, Hrenova ulica št. 4.

— Iz Zveze jugoslovenskih železničarjev iz Maribora poročajo: Na zadnjem občnem zboru Zveze jugosloven-

skih železničarjev je bil izvoljen za predsednika bivši narodni poslanec Kejžar, za I. podpredsednika revident Škrjanc, za II. podpredsednika skupi-

Seja ustavotvorne skupščine.

— Beograd, 28. jan. Na dnevnem redu današnje seje, ki se je pričela ob 9. je bila razprava o spremembi poslovnika. Najprej se je prečitalo poročilo ustavnega odbora. Kot prvi je govoril dr. Spah u imenu Muslimanov. Predlagal je spremembo poslovnika glede priprave in zahtev, da se mora ustava sprejeti z dvotretjinsko večino.

V imenu republikancev je govoril Lazarevič, ki je odklonil predloženi načrt poslovnika. Nato je govoril bivši minister in najozbiljši smišljenik Protivec Ljuba Jovanović. Naglašal je, da ne govori v imenu radikalnega kluba, marveč zgolj v svojem imenu. Izrekel se je zato, da bi se poslovnik v sporazumu z vsemi strankami spremenil tako, da bi bila omogočena vsem poslancem udeležba pri ustavnem delu. Med drugim je poudarjal, da ni smeti več spreminjati državne oblike, ker je le ta z dogovorom zagrebškega Narodnega Veča in rekena Aleksandra dne 1. decembra 1918 končno določena. Ko je Jovanović omenil, da ima Radić tudi svoje zasluge pri razrušenju Avstrije, je prišlo do hrupnih ugovorov s strani demokratov in radikalcev.

V imenu zemljoradnikov je izjavil Dušan Popović, da sprejemajo predloženi poslovnik, dasi ne odgovarja docela njihovim željam.

V imenu radikalnega kluba je dr. Momčilo Ninčić podal izjavo, da njegov kl. odobrava v celoti določbe poslovnika ter predlagal, naj se ga sprejme v obliki kakor ga je sestavil ustavni odbor. Socialni demokrat Etbin Kristan je kritiziral poslovnik naglašajoč, da je absolutističen in izjavil, da bo njegova stranka glasovala proti poslovniku.

Posl. Sahib Korkut je odgovoril enemu izmed predgovornikov, da muslimani niso prišli zato v zbornico, da bi nasproti delovali, ampak da na temelju sporazuma pomagajo graditi to državo. Ko pa so prišli, so nateleti tukaj na stari parlament z vsemi svojimi parlamentarnimi napakami in z isto mentaliteto in z isto

novodja Selinšek za tajnika uradnik carinarnice Černjavic in za blagajnika revident Kranjc.

vladoželjnostjo. Govornik nato izjavila, da morajo muslimanski otroci v ljudskih šolah biti prisotni, ko se moli očenaš. Minister Prihičević ugovarja, da to ni resnica. Če pa se je kje zgodila taka nekorektnost, potem je dolžnost poslancev, da ga opozore na to, da stori tozadevne korake, da se take stvari odpravijo. Poslanec Popadić očita muslimanu dr. Hrasnici, da je dal Srbe obešati. Dr. Hrasnica izjavi, da je to laž iz strankarskih razlogov. Predsednik prekine sejo ob 13 in pol in odredi naslednjo sejo ob šestnajstih popoldne.

— Beograd, 28. jan. Popoldanska seja se je pričela ob 16. Kot prvi je govoril v imenu demokratskega kluba dr. Edo Lukinčić, ki je zavračal dopoldansko izjavljanje Ljube Jovanovića in se je izrekel za sprejem poslovnika v predloženi obliki. Ko je govoril še Ljuba Jovanović, je zbornica glasovala in sprejela poslovnik, kakor ga je predlagal ustavni odsek z veliko večino. Zanj so glasovali strnjeno demokrati, radikali in zemljoradniki.

Po govoru komunističnega poslance Popovića, kateremu je predsednik radi raznih izpadov vzel besedo, so komunistični poslanci zopred položili predloženo pripravo. Nato je v imenu klerikalcev predlagal dr. Korošec, naj bi se vršila volitev ustavnega odbora še le v ponedeljek. Ta predlog je bil odklonjen. Zvečer bi morali klerikalci prisesti, toda k prislegi ni bilo niti enega.

Med predpoldnansko sejo je prišlo do incidenta med komunistom Latkićem in socialnim demokratom Brkićem, ker je le-ta baie imenoval Latkića pri neki priliki »črnožoltega krakenkaseria«. Med prerekanjem je Latkić Brkića udaril na kar ga je predsednik dr. Rybář izključil iz treh sed. Popoldanska seja je moral zapustiti komunistični poslanec Fablančić, ker še ni položil prisige in ker je med govorom dr. Lukinića zaklical, kakor je sam priznal: »Sram Vas bodi!«

Minovciša poročila.

MINISTER DR. RENES NA POTU V RIM.

— Praga, 28. jan. Minister zunanjih del dr. Edvard Beneš se odpravil ponoči 1. februarja iz Prage preko Trsta v Rim, kjer bo imel važne konference z italijanskimi državniki.

BUDGETNI PREDLOG ZA L. 1920/21.

— Beograd, 28. jan. Budgetni predlog za leto 1920/21, kakor ga je izdelal še pokojni finančni minister Kosta Stojanović, je sedaj dotični ter se bo vrščil poslancem na jutrišnji seji. Iz predloga je razvidno, da znašajo dohodki v dinarski valuti 1.954.456.469 dinarjev (7.817.825.876 K) in v kronski valuti 7.718.885.319 K; izdatki v dinarski valuti 2.757.898.481 din. (11.029.573.924 K) in v kronski valuti 4.945.852.250 K. V kronah znašajo torej dohodki države 15.536.711.195 K, izdatki 15.975.426.174 kron, primanjiljaj v tem času torej 438.714.979 K. V političnih, kakor tudi finančnih krogih se sodi, da je ta predlog dokaj ugoden v primeru s primanjiljaj drugih držav.

SPREMEMBE V ZEMLJORADNIŠKEM KLUBU.

— Beograd, 28. jan. Na današnji seji je bil izvoljen na mesto odstopivkega Avramovića kot delegat za vodstvo pogajanj z vlado Vojislav Lazić, predsednik zemljoradniškega kluba. Lazić je stopil danes že v stik z raznimi radikalnimi politikmi ter bo že v prihodnjih dnevih pričel direktna pogajanja z ministrijskim predsednikom Nikolo Pašićem.

Gospodarske vesti.

— g Ljubljanski trg. Tržni promet je omejen na domače odjemalce. Na mesnem trgu je nastopila kriza, ker je nakup goved in telet za domači trg vsled živahnega izvoza zelo težaven. Ker ni računati na zopetno podražanje surovih kož, grozi močno pomanjkanje govejave in telečjega mesa za bodočnost, ker ne moremo pripustiti znatnega podražanja govejave in telečjega mesa. Ker se za izvoz kupuje najboljša blaga, se opaža poslabšanje blaga za domači trg. Za ljubljanski trg se bo vpeljalo klasifikiranje mesa po kvaliteti in temu primerno določilo enotne cene, tako da bo za revnejše sloje ostala za blago druge in tretje vrste znižana cena, ter se bomo izognili vsem manipulacijam. Cena prašičem je nekoliko padla. Živa teža povprečnih hrvaških prašičev 32 K kg, za prvovrstno izbrano blago 24 K. Vsi led pomanjkanja zunanji kupcev se slantna zelo malo kupuje, vsled tega pogosto mesarjem preostala. Na dohelo se plačuje po 46 K. riha in sal 48 do 50 K. — Sadni trg je zelo dobro založen, posebno jabolk je bilo pretekli teden veliko na kmečkem trgu. Cena se je gibala med 6 in 8 K za kg. Pri branjevčih prevladuje južno sadje po cenah prejšnjega tedna. — Ja-

REPARACIJE.

— d Pariz, 28. jan. Posvetovanja komiteja, ki pripravila načrt o reparacijah, so trajala dve uri in pol. Komuniste o teh posvetovanjih ni bil izdan. Kot podlago za ta načrt priporoča komite nastopni sistem: Od Nemčije naj se zahteva izplačilo 42 anuitet, ki so za prvih pet let določene na tri milijarde zlatih mark, za prihodnjih pet let na šest milijard zlatih mark in za ostalih 32 let na sedem milijard zlatih mark. V spodbudo Nemčije, da kar najhitreje izpolni svoje obveznosti, se ji bo za predplačila dovolil eskompt do 8 odstotkov. Angleški delegati so se izrekli za ta načrt, pridržali pa so si pravico, poročati o tem Lloydj Georgu, ker znači predlagani sistem dodatek k boulognskemu dogovoru.

POLJSKA ZUNANJA POLITIKA.

— d Varšava, 28. jan. Ministrski predsednik Witos je imel v zbornici govor o zunanji in notranji politiki Poljske. Povdarjal je, da je mir z Rusijo in ureditev vprašanja Vilne blizu. Vojska je skoraj že nad polovico demobilizirana. V svojih nadaljnjih izjavah je povdarjal važnost resnično priateljskih odnošajev do sosednjih držav.

izrednega občnega zbora polnoštevilno udeležbe.

— g Prihodnji živalski semenj v Ljubljani. Radi praznika (Svečnica) bo prihodnji živalski semenj v torek dne 1. svečana.

— g Zvišanje španske carine. Tudi španska vlada je bila priključena zvišanju carino za gotove predmete. To zvišanje je provizorično in ima namen ustvariti ravnotežje v španski trgovski bilanci, ki je postala labilna vsled pretiranega izvoza luksurijsnega blaga. Tudi razlika v cenah med letom 1912 in danes je bila merodajna.

BORZE.

— d Zagreb, 28. januarja. Devize: Berlin 259—262, Italija 530—532, Italija ček 525—527, London 545—550, Newyork vezano 134—140, Newyork ček 136—139, Pariz 1025—1035, Praga 194—197, Svica 2200—2275, Dunaj 23.75—24.30, Bukarešta 0—203, Valute: dolarji 137—138.50, avstr. krona 24 do 25.50, carski rublji 65—75, napoleonod 470—474, nemške marke 240—248, rom. lei 202—204, ital. lire 515—520, holg. levi 165—170, angl. funti 0—635, češko-slovaške krona 175—185.

— d Praga, 28. jan. Devize. Amsterdam 2487.50, Beograd 206, Berlin 127.25, Bukarešta 106.25, Sofija 95, Curih 1158.50, Milan 276, Pariz 523.50, London 286, Novi Jork 73, Dunaj 11.80, Zagreb 51.25, Varšava 9.62, Budimpešta 14.50, Valute. Dinarji 197, marke 127.25, lei 106.25, levi 90.75, francoski franki 113.50, lire 273, francoski franki 520.50, angleški funti 284, dolarji 72, avstrijske krona 11.80, poljske marke 8.624.

— d Curih, 28. jan. Devize. Berlin 11, Holandija 212.25, Novi Jork 621.60, London 24.35, Pariz 44, Milan 23.15, Bruselj 46.50, Kodanj 125.50, Stockholm 138.25, Kristijanija 118.25, Madrid 87, Buenos Aires 225, Zagreb 4.60, Praga 8.65, Bukarešta 9, Dunaj 1.85, avstrijske krona 1.30, Budimpešta 1.30, Varšava 0.90.

Stamboljski o ruskem boljševizmu.

Ob priliki svojega bivanja v Pragi je »prejel bolgarski ministrijski predsednik rusko deputacijo, kateri je izjavil o sovjetskem režimu v Rusiji: Rusi so velik narod, zato si smejo dovoliti, da uganjajo neumnosti. Noben drag narod ni mogel roditi ljudi, kakor so Tolstoj, Bakunin, Kropotkin in Ljenna. Ruska socialna revolucija pa bo imela vendar za ves svet velik pomen. Ruski narod bo imel zaslugo, da je privedel socialistične teorije do absurdnosti. Rusija mora valed svoje velikosti reikratati ta ekperiment. Ruske utopije bodo pomagale k napredku vsaega človeštva. Neki Francoz je rekel: gorje državi, ki bo socializem praktično izvedla. Rusija je država, ki je hotela dokazati resničnost teh besed. Noben zunanji sovražnik ne more premagati Ljenna in Trockega. Premagala ju bo rdeča vojska, ker ta bo jedro nove ruske demokracije. Stamboljski misli, da se bo sovjetski režim držal še eno leto. Bodoča Rusija ne bo na monarhistična in ne boljševična, ampak demokratska. Po Ljennovem režimu bo proletarijat kompromitiran. Trgovci, ni, industrija je uničena. Ostane samo kmet, toda ruski kmet je analfabet. Zato je treba, da se pripravi inteligenca za bodoči režim. Toda ruska inteligenca ima veliko napako, da mnogo filozofira in govori, toda malo dela.

Darila.

Upravi našega lista so oddali za: Jugoslovensko Matico. Solsko vodstvo v Zalogu p. Komenda 40 K, zbirka tamkajšnje šolske mladine.

Ostepele slov. vojake. Solsko vodstvo v Zalogu p. Komenda 40 K, zbirko šolske mladine.

Družbo sv. Cirila in Metoda. Rodbine Bajuk - Kurent - Strilovnik darujejo za 1 kamen t. j. 200 K v spomin umrle g. Mire Bajuk, gojenke IV. liceja; g. Fran Planinec, nadrevident juž. žel. v p. 40 K v počastitve spomina g. Luke Svetec; rodbrina Bevk-Bajlić 400 K, mesto venca na krsto Luke Svetca, g. Arce v Ljubljani 100 K, mesto venca na krsto svojemu sorodniku Luki Svetcu in g. župan dr. Ivan Tavčar s soprogo 200 K, mesto venca na krsto starosti »Slov. Naroda« g. Luki Svetcu. Skupaj 940 Kron.

»Jugoslovensko Matico«: družba ate Turka je nabrala na svojem sestanku pri Javorniku 200 kron.

»Uboga dva zakonska v Krškem«: gosp. A. Strukelj iz Ljubljane, Stari trg št. 3, 50 kron.

»Starega starčka Dagarina v Hodič«: g. A. Strukelj iz Ljubljane, Stari trg št. 3, 50 K.

Upravi našega lista so poslali za: Jugoslovensko Matico. G. Rudolf Writscher iz Medvod 40 K, zbirko vsele družbe in prijatelji kapetana Kosa 500 K, mesto venca na krsto njegovi majki. Skupno 540 K.

Ciril - Metodovo družbo. G. Gabrijela Žezek 100 K, mesto cvetja na grob pok. gospe Mariji Kosovi.

— Za mestne reveže so darovali: Janko Popovič K 2000; Fran Krapež, božičnica K 500; Marta Kreuzer, volilo svojega očeta K 300; Fran Tome, trgovce, povodom sprejema v občinsko zvezo K 200; Viljem Spitzer, trgovec K 200.

Srčna hvala!

Poizvedbe.

Oseba, ki je pobrala v nedeljo zvečer, t. j. 23. t. m. v Studentovski ulici črn muš se opozarja, da ga odda takoj v upravnistvo ali pa na policijo. Oseba je poznana.

Slovenska drama.

(Konec.)

„Skoljka“ pa predvsem ni naša, ni slovenska. Če bi se v igri ne omenjali Cankar, kraški teran in naše gore, če bi ne stal vrhu tega še na odru doprni kipec Prešernov, bi ne bilo na drami prav nič slovenskega. V zlatih in zasleditih nič značilno našega in ves dogodek je za našo družbo tako tuj ali vsaj tako izjemen ter pretiran, da bi bila „Skoljka“ brez vsega drugega lahko drama kateregakoli nemškega ali obče germanskega pisatelja. Drama je skozinskoz internacionalna slika buržoazije, brez karakterističnih znakov narodnosti ali krajevnosti. In to obžalujemo, ker avtor bi mogel ustvariti izvrstno delo naših tal in duš.

Izmed vseh značajev je izveden edino „Pepin“, ostali so naznačeni silhueto, enostransko, brez razvoja. „Tonin“ je do sledno pasiven javkač, zoprn slabik, ki s svojim samomorom le preseneti: Maks je dosleden skesanec, mačeha je pasivna, temna spletarka brez vidnega cilja, odvetnik vedno se smeji, dovtipar, zdravnik vedno enako ošerno pritrjuje pridigar. Živa figura pa je vesela frivolnica, ki se javlo ponuja in se ničesar ne ženi. A vsi 4 moški in vse 3 ženske (celo mačeha!) so si enaki v enem: vlačuge in vlačugarji! Morda naj je to dejstvo — literarno simbolično za našo družbo sploh? —

Uprizoritev prav dobra, oprema velokusna. Igranje vobče zadovoljivo. Pred vsemi se je lahko odlikovala zopet ga. Šaričeva, ki je podala s Pepino drugo Kaslo. Njena naravna, čustvena, vedno inteligentno diskretna igra stoji na čelu vsem tovaršem. Ne nieno pripovedovanje v t. dejanju ob klavirju je zvenelo nekam pafetično, nenaravno. Frav dobri sta ga. Danilova in ga. Juvanova; Maks g. Kralja je v kretnjah še nekoliko trd, a v splošnem neoporečen; prestar v maski, a tudi premalo donjuanski je odvetnik g. Krivdi g. Terčič. Najtežjo nalogo je imel g. Rogoz, ki je kot misleč umetnik napravil iz javkaločega, neverjetnega „Tonina“ kar je pač mogel, ne da bi nas mogel prepričati in zanimati.

V posamezne nenaravnosti, neverjetnosti in pretiranosti se ne spuščamo: življenje je ob vsem tem naturalizmu vendar le drugačno.

Toda dr. Kralgher, ki ga kot beletrista visoko spoštujemo, je s tem delom dokazal, da izvrstno obvladuje odsko tehniko, da piše tekoč, živ dialog in zna delanje stopnjevat. Morda je tudi dramatični izvrsten talent. Z napetostjo pričakujemo nadaljevanja in razvoja tega vse obetnega začelca. Naj nam poda čim preje novo, a res našo dramo! Njegova „Skoljka“ je velik obet, ki smo ga lahko veselili. Fr. K.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici!“

Kolo Srbskih Sestara.

Kakor vsako leto (izvzemši leta svetovne vojske) je K. S. S. tudi letos izdalo svoj koledar »Vardar« z bogato vsebino, tiskan v 35.000 izvodih. Na naslovn strani je slika Vardara, penega se med pečinami. Ime »Vardar« je bilo simbol. V njem so bile utelešene vse aspiracije južnega Srbstva. Te aspiracije so se zdaj uresničile. Izpolnile so se proroške besede Vojeslava J. Ilića v pesmi »Na Vardaru« (ki je napisana na prvem mestu tudi v letošnjem koledarju):

Ali če k'o rajski Feniks sinjuti sloboda mila,
I ja ču stojati vedar, gde sada pogružen stojim,
I naš če orao beli široko razviti krila nad urvinama tvojim.

Koledar »Vardar« je bila prava narodna čitanka, najbolj čitana srbska knjiga, v kateri so bile opisane vse muke in vsa herojska dela srbskih borcev za svobodo svojega naroda.

Poročilo o svojem delovanju med svetovno vojsko in po vojski zaključuje uprava K. S. S. s temi — le besedami: »Tudi v bodoče se bo Kolo trudilo, da bo njegovo delo ravnotako svetlo in plodno kakor je bilo v preteklosti. V veliki in razširjeni Domovini so tudi dolžnosti vsakega od nas večje. Osvobodimo Domovino moramo še bolj ljubiti, čuvati in za njo delati. Naše oči bodo uprte k Sinjemu morju, otkom in snežnim planinskim vrhovom, kjer čaka milijon našega naroda. Ravno tako se bomo brigali za naše včeraj osvobodjene brate in trudili se bomo, da jim s svojo ljubeznijo in pažnjo vsaj deloma povrnemo to, kar so v toku vekov robatva izgubili. Trudili se bomo, da v celi naši državi šitimo in razvijamo ljubezen do Domovine in Svobode, in da se v tem pogledu nekega dne vse izenačimo z njimi, ki so s topovi in svojimi grudi ustvarili nam današnjo Domovino. Hranili bomo tiste sokolice in potrudili se bomo, da ustvarimo od njih istotako veliko in silno pokolenje, kakoršno je bilo to današnje in da jim mirni in brezskrbni izročimo v roke ono, kar smo s krvjo in znojem pridobili, sigurni, da bodo znali Domovino ne samo očuvati, ampak tudi ohraniti in oplešati. Na tem potu prosimo vse naše sestre, Srbinke, in vse druge širum našo veliko Domovino, da nam priložne roke v pomoč da skupno vstrajamo in naše delo dovršimo.

Ne samo na tem mestu, tudi s posebnim pismom se je K. S. S. (kakor je pisu tega članka znano) obrnilo do slovenskega ženstva s pozivom, da stopijo v njegov krog, oziroma da ustanovijo enako društvo z enakim ciljem: »Kolo Slovenskih Sestara«. Naj bi ta poziv ne bil glas vpljočega v puščavi! Ali kakor se se udeležila skoro vsa naša največja kulturna društva, kakor so se udeležili častniki, učitelji, slikarji, kinarji in se pripravljajo

na ujedinenje tudi književniki, naj bi tudi jugoslovensko ženstvo sledilo njih zgledom in naj bi se Kolo S. S. preselovalo v Kolo Jugoslovenskih Sestara.

Hrvaško in slovensko ženstvo bi moralo biti Kolu S. S. hvaležno za njegov poziv. Ravno njih čaka največja naloga: Korosko, Primorje, Reka. Samo dolgoletno izkustvo, ki si ga je pridobili K. S. S., jim bo moglo olajšati njih delo. Samo v stiku s članicami Kola S. S. in iz njegove tradicije bodo mogli črpati za svoje delo tisti duh agilitet, iskrenega rodoljublja, nesebičnosti, neutrudnega dela, samozatajevanja in požrtvovalnega heroizma, ki pozablja popolnoma sebe, svoje imetje in svoje življenje in ki ga ni vzgajilo enakega gotovo nobeno drugo žensko društvo v Evropi. Kakor naj bi bograki odbor nadaljeval z izdajanjem »Vardarja«, naj bi izdal zagrebški odbor koledar »Jadranc«, ljubljanski pa koledar »Soča«. V naslednjem naj bi stala (kakor v srbskem koledarju »Na Vardaru«) vsako leto na prvem mestu Gregorčičeva pesem »Soči«. Tolklo časa, dokler se ne izpolni tudi njegova proroška. Ker proroške pesnikov se vse enkrat izpolnijo.

Predavanje o Siamu.

I. V dvoran Mestnega doma se je v ponedeljek 17. t. m. vršilo skoro tri ure trajajoče predavanje inž. Ferdo Lupše o Siamu ki ga je priredilo trgovsko društvo »Merkur«. V slamski državi, ki meri približno 521.000 kvadratnih kilometrov, živi na vsakem kvadratnem kilometru približno 16 oseb. S pomočjo okusnih skiptičnih slik je predavatelj razložil sistematično narodni položaj dežele in je v primernih opombah podal značilno sliko o narodnogospodarskem in socijalnem položaju. Opisal je posamezne tipe različnih tam živečih kulturnih plemenskih skupin, kakor Slamesi, Mohiti, itd., ter poldivjih plemen Jao, Jang, itd. Opisal je tudi glavno mesto Bangkok ter potem zaporedoma centralni, severni, izhodni in južni Siam.

Iz izvajanj je razvidno, da je Bangkok popolnoma moderno mesto s približno 800.000 prebivalci, ki je bilo ustanovljeno že le koncem 18. stoletja. Bangkok ima dve električni centrali za razsvetljavo in tramvaj. Izvrsten vodovod in druge sanitetne naprave so vpeljane. Široke in s krasnimi drevedi obdane ceste vodijo na vse strani, kjer se vidi živahno življenje vseh tu živečih narodnosti in tipov in kjer se vidi veliko večje število avtomobilov kakor pri nas itd.

V preteklih in na glavni reki Menam Chao Phraya pa se vidi živahno gibanje čolnic in ladij vanke vrste, parnih kakor motornih. Na bazarih se dobi skoro vse kar premore evropska industrija. Kraljeva palača in mnogostevilni buddhiški templji so prava si-

ka slamske arhitekture in umetnosti, katero samore vzgojiti edino le narod, ki ima dovolj izvežbanih čutov za naravno poezijo.

Za tem je predavatelj opisal karakteristične poteze centralnega Siamu. Celi centralni del države je velikanjska aluvijalna planjava, 100% te planjave poplavi v deževni periodi vsakoletna povodenj, ki pomenja za Siam to, kar pomenja izatop Nila za planjavo Egipta. Naravno rodovitnost zemlje povzroča edino le ta povodenj, ker ona donosa iz severnih gozdnatih krajev mnogo hranilnih snovi, ki so potrebne za vzgojo riža. Zelo zanimiv je bil nadalje popis planjave ob času suše, ko se velikanski požari širijo in čistijo zemljo ter pripravljajo polje za novo vegetacijo, ki se pokaže tukaj, ko nastopi deževna perioda. O mnogostevilnih jezerih pravi predavatelj, da so paradizi podobni naravni vrtili, kjer kraljuje lotos cvetlica. Takih vrtoč vrtnar ne more vprijeti v tako krasni obliki, kakor to stori narava sama. Popis vožnje z ladjo po glavni reki med Bangkok in dalje proti severu ležečem mestu Ayudhya nam je dal sliko in karakteristiko slamskih rek sloh. Precej obširen je bil opis Ayudhya, ki je bilo glavno mesto siamekega, ali Thai naroda od 1349—1765, kjer je vladalo 34 kraljev itd.

Iz goratega severnega Siamu smo dobili posebno zanimivo in romantično sliko pragozdov, kjer je velika množina tehnično važnih, deloma poznanih, deloma nepoznanih lesov. Med temi stoji svetovno znan teak les (Tectona grandis) na prvem mestu. Arheologom in zgodovinarjem nudi severni Siam mnogostevilne točke za študije o razvalinah mest iz 8. do 14. stoletja. To so n. pr. Pitsanulok, Pichit, Pichai Sukhodaj, Sachanalay, Kamphengphet I. khodaj.

Južni Siam ali malajski polotok je ravnotako kakor severni Siam izvanredno bogat mineralij, kjer igra cin in volfram glavno vlogo.

V drugem delu predavanja je inženir Lupše opisal državno in službeno stanje. Vlada zadošča ljudstvo v vsakem oziru vključ temu, da se smatra za absolutno monarhijo, a v istini je mnogo bolj demokratična kakor marsikatera vlada v Evropi. Državnega, oziroma narodnega dolga nima in državni dohodki so povprečno vsako leto večji kakor izdatki. Domaših nezadovoljnih elementov ni, in ako se hoče sejati tu in tam nezadovoljnost, je to le delo tujevega evropskega plemena. Različnih strank ni, torej strankarskega boja narod ne pozna, vsak posameznik pa se zaveda svoje narodnosti prav dobro.

Za podlago denarne vrednosti služi zlato in kot enota se nahaja v prometu srebrni tikal, kojega vrednost je povzročena le majhnim spremembam. Parnatega denarja je bilo leta 1915, le 250 milijonov tikalov v prometu. Ker je ta kraljevina v prvi vrsti agrarna

država, za to stoji industrija še v otroških povojih ter daje za to tuji industriji važno polje.

Slamska kultura datira iz starodavnih časov. Ze v drugem stoletju pred Kristusom je prišel Buddhizem v te dežele in je vprizoril kulturni položaj, kateri se še danes v svojih glavnih potezah ni spremenil. Velika dika slamskega naroda je povprek njegova radodarnost in gostoljubnost. Tujec najde vselej v vsaki hiši in templu varno zavetišče, kjer se pokrepa in odpočije.

Poseben utis so naredile izvajanja glede našega stika s tem narodom. Slamska vlada stoji v novejšem času v stiku z vsemi glavnimi državami. Carinske slamske razmere so ugodne. Evropski trgovci, katerim so se tokom svetovne vojne pridružili Japonci in v večji meri tudi Amerikanci imajo danes veličnoma zunanjo trgovino — namreč import in eksport v svojih rokah. Z vsemi trgovskimi trki navdani Kitajci pa goje lokalno in deželno trgovino kot domači prekupci oziar, posredovalci. Vsem evropskim podjetnikom je Kitajec v Siamu in povsod na daljnem vzhodu takorekoč desna roka. Blago, katero nikdo ne more spraviti v denar, to stori prav gotovo Kitajec. Vse kar donese evropska industrija in trgovina na svetovni trg v uporabo v velikem ali majhnem, vse to si želi uporabljati tudi slamski narod. Mi imamo mnogo produktov, katere hočemo vzhodno azijski narodi, Azijati pa imajo zopet produkte in surovine, katere potrebujemo mi in je kupujemo sedaj bog si ga vedi odkod.

Raznoferosli.

* Za abstinente. V Novi Mehli je policija zaplenila večjo množino viskija, ruma in vina. Ob proslavi obletnice prepovedi prodaje alkoholnih pijač so potem v nekem mestu škropili ceste s to zaplenjeno pijačo. Razlili so po cestah 2000 hektolitrov vina, ruma itd. — To bi bilo za naše abstinente, če bi politi škropili v Ljubljani mesto s vodo z vinom!

* Uhani blivše velike kneginje Olge. V Broklinu so aretirali nekega Rusa, ki je skušal prodati dragocene uhane, obstoječe iz briljantov in smaragdov, v vrednosti 50.000 dolarjev. Dognalo se je, da so bili ti uhani nekdanji lasti velike kneginje Olge, hčerke ruskega carja Nikolaja II.

* Projektiran tunel pod Sueškim prekopom. Ker se je med vojno izkazalo, da je pri Kantari zgrajen most preko Sueškega prekopa samo oviral promet, se sedaj merodajni angleški krogi bavijo z mislijo, da bi se pod prekopom zgradil tunel.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Klaviarie

uglašuje in popravlja
solidno in točno
Felix Povše, Ljubljana,
Tržaška 45.

Sprejme se več gospodov na dobro
domačo hrano.
Naslov pove upravo
Slov. Naroda. 716

Lepa maska je naprodaj.
Zvezdarska ul. 4/1. 724

Kupim hišo v bližini glavnega kolodvora v Ljubljani. Ponudbe pod „Bližina 706“ na upravo Slovenskega Naroda. 706

Spalna soba, moderna, s mikser rabljena, iz češnjevega lesa, in klavir, dobro ohranjen, se ceno prodaja. Stari tre 11a, desne stonice. 714

Iščem mebljovano sobo
proči visoki najemini. Ponudbe pod „Najemnika 699“ na upravo Slovenskega Naroda. 699

Kupujem
krompir
po 3 K za kg vsako množino.
Ponudbe pod „Izvoz 718“ na upravo Slov. Naroda. 718

Krasno posestvo
v Vidnu - Krškem, obstoječe iz prvotnih njiv, travnikov, gozda, vinograda in velikega sadnosa, skupno 40 oravov, dalec gospodarska poslopja, z dana ter z opeko krita, se radi družinskih razmer ugodno prodaja. Pojasnila dalec Frano Skala, Vidnu ob Savi. 725

Nov lovski oziroma športni voz se
zamenja
za lahko kočijo ali dober za
zamenja ravniček. Proda se tudi
nov majhen komat. Ogleda se lahko
vsak dan v Hradskega vasi št. 48,
pod Golovcem. 723

Za sezijo naročite pravočasno
antihuske barve za blago,
barve za prabe,
barve za živila,
šamebi prašek za lino-
nado,
muhobolnike,
muhi lep in druge kemij-
ske produkte.
Cia Werk, W. en. I. Rotenturmstr. 5/3
Iščejo se seriosni okraj. zastopniki

Lepa hiša z vrtom

se prodaja po ugodni ceni zaradi družinskih razmer. Dravje pri Ljubljani števila 36. 711

Kupl se otroški voziček
Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 667

Iščem nemebljov. sobo
proti dobremu plačilu. Ponudbe pod „Nemebljovana 698“ na upravo Slov. Naroda. 698

Kot gospodinja išče slušbe
k samostojnemu gospodu spretna in poštena kuharica. Ponudbe pod „Išč. 712“ na upravo Slov. Naroda. 712

Modistinja išče družabnico
s primernim denarjem. Ponudbe z navadno kapitala pod „Denar 722“ na upravo Slov. Naroda. 722

Stanovanje,
2—3 sobe, išče mirna stranka brez otrok proti nagradi 5000 K. Ponudbe pod „5000 K 719“ na upravnistvo Slov. Naroda. 719

Provizijski potnik za Slovenijo, vpeljan, ki potuje na svoj riziko, išče engros trdke v svojo potovanja. Dopisil z navedbo % provizije in drugih ugodnosti pod „Provizijski potnik 715“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 715

Zenitna ponudba!
Gospodična z dobro vpeljano trgovino v Ljubljani se želi poročiti z boljšim dobrosrčnim gospodom. Le resne ponudbe s sliko, ki se vrne pod „Pomlad“ pošto ležeče Ljubljana I. 710

Frano Marinko
fotograf
Jelka Marinko roj. Koren
poročena.
Ljubljana 29. januarja 1921.

Proda se planino,

skrajnov. harmonij za cerkev. Proda Emil, Gospodarska c. 26. 717

Hiša v sredini mesta,
pripravna za trgovino, se prodaja. Ljubljana, Florjanska ulica št. 10. Pojasnila daje g. Leo Jelovec, Vrhnika. 705

Proda se nohišstvo za spalno
sobo iz orehovega lesa, politrano, pisalna miza, plišasta zofa s 4 naslanjaji in otroški voziček. Vprati se: Selo 41, Senegačnik. 682

Prodajam več tisoč čevljev,
prehajajo formirja in spalne oravre. Avgust Černe, mizer, Zg. Štaka št. 122. 703

Oves, koruza, fižol
se dohiva na vagono ob najpovoljnejših cenah pri M. Bimč, Zagreb, Juriševa ulica 24. 702

Čepo posestvo - vinograd
v bližini mesta Ptuj, približno 27 ha (6 ha vinograda, 6 ha sadnega v. ta, itd.) 2 kompletno opremljeni hiši (ena z 8, druga s 3 sobami) z vsi priključki vse v prav dobrem stanju, je takoj na prodaj. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 625

Pozor, trgovci s klobuki!
Vaskovratne klobuke od 160 K naprej imam v veliki zalogi; tudi lene velurne klobuke. Proja Čerov, tovarnar v Stobici, pošta Domžale. Tovarna je oddaljena 7 minut od postaje Domžale. Cene primerno nizke, postrežba točna. 626

Prodaja vina.
V skladišču južne železnice v Ljubljani se bode v ponedeljek, 31. t. m. popoldan ob 3. uri na javni dražbi prodalo 12 sudov vina v teži 7614 kg. V. n. je črno iz slavitve kralja Blatina pri Mostaru. Vino se prodaja s posodo vred. Načelnik postaje. 627

Zenitna ponudba!
Tigovec, soliden, prijeten, žanjanost 32 let star, z nekaj premoženjem, išče prido jugoslovanke, četudi vdovo brez otrok od 20—30 let staro, ki ima želepo vpeljano trgovino. — Le na resne ponudbe se ozira. Posred vati niso izključeni. Dopisi pod „Pomlad 695“ na upravo Slov. Naroda do 15. febr. 1921. 695

Proda se razno čebelsko orodje, več vrstnih panjev kraljev, Grunston in Kundscheit. Cena po dogovoru. Poizve se v trgovini, Dunajska c. 10. 627

Kuharica, pridna in poštena, se takoj sprejme. Ravnotam se sprejme tudi služkinja za vsa hišna dela proti d. b. r. n. a. c. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 605

Sprejme se blagajničarka
starejša, z večletno prakso, v enrgu manufakturno trgovino. Plača po dogovoru. Ponudbe pod „Dogovor 683“ na upravo Slov. Naroda. 683

Spalnica,
moderna, kompletna (hrast), snažna otroška postelja, otroški stol (tonet) kopalna banja za otroke in drugo se zaradi odpočitovanja prodaja. Vprati: Mestni trg 6, II nadstropje. 694

5000 K dobi,
kdor mi da stanovanje 2 do 4 sob s kuhinjo in priključniki takoj ali pozneje. Ponudbe pod „Otrnik brez otrok 680“ na upravo Slov. Naroda. 680

Trgovski pomočnik,
Sp. cerijske in mešane stroke, 27 let star, želi vstopiti v službo. Gre tudi v kak manjši kraj. Ponudbe pod „Pomočnik“, pošto ležeče Dovje. 521

Pohišstvo
(več spalnih sob) iz mehkega in trdega lesa ima naprodaj Ignac Vohar, Ljubljana, Gradska ul. 12. 626

Prodajalka, samostojna moč, z večletno prakso, zvežbna v trgovini z droblnim in manufakturnim blagom, se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe pod „Ljubljana 657“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 657

Za blagajničarko, prodajalko ali pisarniško moč želi vstopiti gospod čna v mestu Mariboru v bližini velikega užnega kolodvora, vsaka s 6 stanovanji (Karlova ul. št. 141, 147, 148). Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda in hišna niše št. 191. Lahko se kupi vsaka hiša posebej ali vse tri obenem. 491

Elegantno pohišstvo za jedilno sobo se naprodaj. Radi preseljevanja proda. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 627

Kuharica, obenem hišna, ki zna molsti kravo, se išče za takoj k 3 osebami v vilo na dežel. Plača in hrana dobra. Ponudbe pod „Zvesta 683“ na upravo Slov. Naroda. 683

Manjša hiša in več stavbenih parcel naprodaj. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 697

Korespondence si želita dve mladi int. gospici z dvema mladima intel. gospodoma v svrhu izmenjave misli. Cenj. ponudbe pod šifro: „Korespondenca 1921“ pošto ležeče gl. posta Ljubljana. 572

Vincencijeva družba v Ljubljani ima naprodaj na Emonski cesti št. 4 in 6. Pojasnila daje in ponudbe sprejema predstojstvo Vincencije družbe v Ljubljani. Mestni trg 8, I. nadst. 704

Lokomobila 12 HP

naprodaj. Goni brezhibno žago na 3 kline in cirkularno. Ogleda se lahko v obratu. Vračanja na Fr. Zabavnik, Rimska cesta 16, Ljubljana. 662

Trstje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 480 pri večjih naročilih znaten popust. Stelci Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 18, Trstov. 26

Izvirjena strojepiska z večletno prakso, večša slovenskega in nemškega jezika, želi mesta v Ljubljani za takoj ali pozneje. Ponudbe pod „M. K. 23“ pošto ležeče, Ljubljana I. 634

Po ugodni ceni se prodaja večja množina vinskih hrabrnih in nekaj transportnih sodov, kakor tudi nekaj malih od ca 25 do 60 l. Sodi so iz hrastovega lesa, v najboljšem stanju. Jos Stadler, Ljubljana, Sodna ulica 11. 631

Zahvala.

Vsem, ki so nam stali ob strani v bolezni in smrti našega nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Luke Svetca,

vsem, ki so predragega rankega spremlili k večnemu počitku, darovalcem vencev in cvetja, vsem, ki so nam izrazili ustmeno ali pisмено svoje sožalje, izrekamo tem potom srčno zahvalo. Posebne se zahvaljujemo duševnemu tolažniku, domačemu gospodu župniku Kralj, g. zdravniku dr. Premrovu za lajšanje telesne slabosti v bolezni, Sokolskemu društvu Litija-Smartno za častno stražo ob mrtvaškem odu, č. g. monsignoru Tomu Zupanu in asistenci č. gg. prof. dr. Brezniku in domačim duhovnikom za pogrebno opravilo, pevskim zborom Glasbene Matice, Litjske „Lice“ in Smartinskega „Zvona“ za v srce segajoče žalostinke, g. notarja A. Hudoveniku in g. poverjeniku Vl. Ravnarju za poslovilna govora v imenu Ciril-Metodove družbe, Notarske zbornice, Slovenske Matice, Glasbene Matice, Sokolskega, Jugoslov. demokratske stanke in vsega naroda slovenskega; za častno spremstvo pokojniku na zadnji poti korporaciji in zastopnikom: Notarske zbornice, Slov. Matice, vodstva Družbe sv. Cirila in Metoda, osrednje ljubljanske podružnice C. M., podružnice St. Jakobsko-Trovske, St. Petrske, Litjske; predsedništvo Jugoslov. Sokolskega Saveza, Ljubljanskega Sokola, Sokola II, Sokola Litija-Smartno, Zgornje, Trbovlje; gasilskih društev Litija in Smartno, občinskih od orov Litije, Smartnega, Zagorja; civilnega in vojaškega uradništva; vsem, ki so od blizu ali daleč prišli, da se udeležijo p. g. ba, ki nam je s svojo veličnostjo kot dokazom velike priljubljenosti pokojnika lajal bridk. žalost ob nenad-mestilji izgubi; končno vsem, ki so se na katerikoli način spomnili smrti blagopokojnika.

V LITJI, dne 23. januarja 1921.

Zahvaljoči ostali.

CENTRALNA BANKA d. d. ZAGREB

PODRUŽNICA MARIBOR

naznanja, da to zabele uradovati na Aleksandrovi cesti 46 (prejšnja kavarna Tegethoff) izvršuje vse bančne posle, borzna marobila, izplačuje in izdaja akreditive, ima dovoljenje izdajati uverenja, predajati in nakupovati valute, devize in čeke.

Seremo se takoj
trgovski pomočnik
mešane stroke, prvovrstna moč in učenece. Trgov. šterk, Črnomelj.

Velika perzija, preproga
in dve majhni se ceno prodajo tu, Sodna ulica 11, I. nadst. levo. 558

Prage (švelarje)
bukove, borove, vsako množino kupi po najvišji ceni Fr. Škrlac, trgovec z lesom, Miklošičeva c. 8, I. nadst. 595

Suha cepljena drva
tudi na dom dostavljena, se dobijo pri AL Jeraniču, Karlovska c. 8. 477

Razno pohištvo
in sicer spalna soba, jedilna soba, salonska garnitura, zofa, otomana, podobne svetilke itd. se prodajo na Glincih št. 37 ob Tržaški cesti. 676

Vino
lebrano, naravno, belo ali črno, novo ali staro, po vrlo niski ceni na malo in veliko pošilja v poslanih sodih trgovina vina Ciglar Stubica, Hrvatsko Zagorje. 461

Kupujem
po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. — VIKTOR GLASER, lesna trgovina, Ruše pri Mariboru. 230

Gradbeno podjetje
ing. Dukić
Ljubljana, Resljeva cesta 9
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. 235

Oglas. Prva srbska tvornica za ulivanje kovin in izdelovanje vseh v to stroko spadajočih del iz medij Eukar i Jovic v Leskovcu (Srbija) potrebuje dobre kvalificirane predelavce in delavce za ulivanje in oblikovanje za lastno tvornico. Plača in vse druge pristojbine najbolje. Ponudbe in zahteve poslati na gornji naslov. 642

Dobro vino!!
Slavnemu p. n. občinstvu naznanjam, da sem pridobil la fino štajersko vino ter ga točim po jako primerni ceni. Prvovrstna kuhinja in točna postrežba.
Se priporočam za obilen obisk in beletim z odličnim spoštovanjem Jos. Šmit, Pizenska restavracija, Ljubljana, Grad šte 2, (pri dunski cerkvi). 326

STAMPILJE
iz kavčuka
Ciril Sitar
LJUBLJANA
S. Petra cesta 13.

Parostroj
sa 140 konjskih sila sa Riderjevimi upravljačem (Ridersteuerung) i sa kotčem, zamašnjakom na užetu, solidno gradjen, predratna izgradba Brno-Kraljevo-poljske tvornice strojeva, postavljen i s osoban za pogon, može se vidjeti u Sisku, prodaje se odmah. Upitati se kod Ing. I. Citrona, Sisk 11. ul. 670

Bez konkurencije.
Mašinsko ulje, Regal O, najboljeg kvaliteta, prodaje na veliko u drvenim buradima, i mustre šalje na zahtev Jovan Jovanović i Komp., Beograd, Sremska ulica br. 9. Telefon 15 — 23. 315

Proda se
krasna oprava za spalno sobo. Oprava je iz medij ter obstoji iz ene postelje, umivalnika, nočne in toaletne mize, mize in stolov ter iz dveh omar, od katerih ima ena veliko zrcalo. — Dalje se prodajo tudi omar za knjige, plačilna miza (Zahlisch), kovček za potnike, velika stelaža za prodajalno in 693
velika železna, popolnoma nova blagajna („Adlersflügel“ št. 3 predvojno blago.) — Natančne podatke daje trgovina s papirjem Mat. Gerber v Ljubljani. Kongresni trg št. 4.

Les brusilni
(Schleifholz) se kupi po 350 K za m². P. G., pošta Medvode. 696

ERJAVEC & TURK
trgovina z železnino
„pri Zlati lopati“ 114
(prej Hammersehmidt)
Ljubljane, Valvazorjev trg 7
nasproti križevniški cerkvi.
Zaloga cementa.

Oglase za 9708
„Neue Freie Presse“
prejemajo svi anončni zavodi i generalno zastupstvo za Jugoslavijo: Blocknerov anončni zavod, Zagreb, Jurevska ulica 31. Telef. 21 — 65.

Dame, gospodje!
Ako želite biti elegantno oblečeni, naročite si obleko pri meni.
Union Tailor of America
Josip Gregorin,
Ljubljana, Trnavska ul. 19

Naznanilo.
P. n.
Vjudno sporočamo, da smo na novo uredili od leta 1879. obstoječo trgovino s specerijskim in mešanima blagom v Sp. Šiški. V prepričanju, da si pridobimo s solidnimi cenami in dobro postrežbo isto priljubljenost pri odjemalcih, kakor smo jo uživali pred vojno, se priporočamo z odl. spoštovanjem
tvdka Janez Zorman, Ljubljana, Sp. Šiška 91.

Klub „Soča“
vjudno naznanja svojim članom kakor tudi vsem prijateljem kluba, da so vsak četrtek in v soboto zvečer redni zabavni sestanki in predavanja v restavraciji „Zlatorog“, Gosposka ul. 3.
Poleg tega je dobra domača kuhinja pristna vina, postrežba točna. Cenjenemu občinstvu se za mnogobrojen obisk najtopleje priporočata vdana
Ivan in Nežika Kočvar.

Prva trgovska hiša

v sredi Maribora z veliko trgovino in stanovanjem se takoj prodajo. Dopisi pod „Redka prilika“ na anončno ekspedicijo AL. MATELIC, Ljubljana.

Prva in edina izdelovalnica steznikov (modercev) po životni meri
Ana Hutter, Dunajska cesta 6, II.

Priporoča najnovejšo kroje in fasone, ki povzročajo vitko in gibčno postavo. Opravlja tudi vsa druga v to stroko spadajoča dela. Izdeluje poprsnike (Busenhalter), steznike za boke (Hüftenformer), ravnodrže. Poprsniki vedno na razpolago. Popravila se hvaležno sprejemajo in točno izvršujejo. — Cene solidne.

Narodna knjigarna v Ljubljani
Prešernova ulica 7.
priporoča prav lične
TEDENSKO KOLEDARJE
za leto 1921
Cena K 23.—. Cena K 23.—.

Modni salon
Stuchly - Maške
Ljubljana
Zidovska ulica št. 3.
Dvorski trg št. 1.
Priporoča največjo izbero spomladanskih klobukov in čepic.
Popravila se točno izvršujejo.
Zaloz klobuki v zalozgi.

G. F. Jurásek
uglaševalec glasovirjev in trojec z glasbilo
Ljubljana, Wolfova ul. 12

Carinsko
posredovanje
izvršuje najtočneje po najnižjih cenah 419
F. & A. Uher
špedicijsko podjetje
Maribor. Ljubljana.

Gostilničarji, pozor!
Vsled pravočasnega nakupa smo v stanu ponuditi najboljše blaziljske, sromeljske in piščanske vina letnik 1920 in sicer rdeča po K 14 do K 16, bela po K 16 do K 18 iz skladišča Brežice „Globus“, trg. družba Brežice. 421

Velika zaloga klobukov in slamenikov se dobi pri

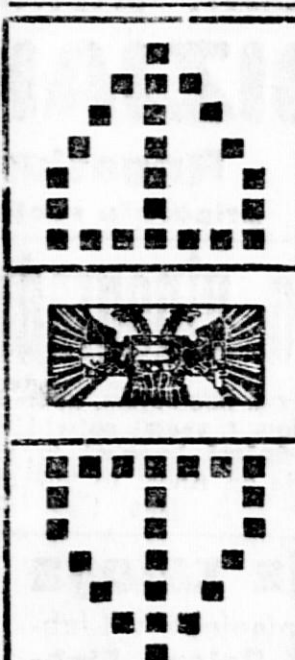
Franc Cerar
tovarnar v Slobi, pošta Domžale
Prevzemajo se tudi stari klobuki in slameniki v popravilo pri Kovčeviči i Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.
Sprejemanje v sredo in soboto.

Ako hočeš imeti lepe zobe, uporabljal samo usno vodo

„Dentof“
Dobi se po vseh boljših trgovinah. Trgovci popust. — Glavna zaloga v drogeriji A. KANG, Ljubljana, Zidovska ulica št. 1.

Zaklopni klozeti z vodnima omaricama „Abbazia“, „Fortschritt“, sifonski klozeti z vodnima omaricama „Ideal“, „Villa“. — Vsi predmeti za plin, vodo in paro.
Rosenthal & Kafka, lastnik Karl Kafka
Wien I, Rosenbürgenstr. 4. Telefon 13262. Za Čehoslovaške Znojmo, Schützenplatz.

**Vizitke, kuverte in pisemski papir s firmo kakor usako-
:: vrstne druge tiskovine ::**
Izvršuje točno
„Narodna tiskarna“.
Naročila sprejema tudi „Narodna knjigarna“.

Wolfova vročeparna (Verbund) lokomobila s kondenzacijo 300-385 PS;
Lanzova vročeparna (Verbund) lokomobila s kondenzacijo 220-300 PS;
Velik vedehramni kotel s pregrevalcem 200 qm, točno pod jamstvom za neoporečno obratno sposobnost; dalje
motor na surovo olje 30 PS, fabrikat Bolinder;
generator na vrtilni tok Bergmann, 80 K V A 220 voltov;
3 motorji na vrtilni tok 30 PS, 500 voltov;
vrtilnega toka velikospečetnostni transformator 92.3 K W 3150/3075, 3000/390 225 voltov, 150 obratov, tudi točno dobavno.

Brüder Fischer,
Wien III, Fasangasse 38.

Brzjavi: Lokomobilmischer Wien.

590

Plan. tvornica oblek in perila dr. z o. z.

(Alpenl. Kleider- u. Wäschefabrik G. m. b. H.)

Graz, Prankergasse št. 12.

Za spomladansko sezijo oddamo točno:

500 moških oblek, lepo kvalitetno blago, komad po 150 dinarjev.
Dalje: kratke suknje (Stutzer) raglani, ulsterji, površniki, obleke iz hlačevine (cajg), suknene hlače. Moške in deške hlače, boljše in navadne. — Hlače Gambetta, jankerji itd. itd.
Izvoznice za Jugoslavijo preskrbimo točno in brezplačno.

Pohištvo

domačega izdelka vseh modernih slogov, posebno iz trdega in tudi iz mehkega lesa vedno v zalogi. Izvršujejo se tudi vsa stavbna mizarstva dela. — Tvorilna lesenih solidno delo! podplatov itd. Cene zmerno! Fran Škafar, strojno mizarstvo s parno silo, Ljubljana, Rimska c. 16.

Večja množina

pocinkane pločevine

se prodaja po nizki ceni pri IVANU PODBOJU, Sv. Petra cesta 95

Prispjeli „Kontinental“

pisalci strojevi sa latinicom ili cirilicom. Vrpce za sve pisace strojeve, karbonski papir i sav ostali pribor.

Ulica 25/1. Notter i drug, Zagreb. Tel. 9-27. Vlastita mehanička radiona. Vlastita mehanička radiona

Kontoristinja,

popolnoma zmožna stenografije, strojepisja in vseh pisarniških del, slovenščine, srbohrvaščine in nemščine v govoru in pisavi, se takoj sprejme za veliko električno podjetje v Jugoslaviji. Ponudbe z navedbo zahtev na anonimni zavod „VEDEŽ“, Maribor.

Veliko važno za kučevalstnike i graditelje kuća!

Blagajne za uzidati. Prištednja na prostoru, sigurnost vatri i provali. — Blagajne u svim velicinama na skladištu. Asbestni ormari za knjige, blagajne sa pultom. Opis na zahtjev badava

Ulica 25., I. Notter i drug - Zagreb, Telefon. 1-27

Motor na sesalni plin „Astra“ medž. drž. žel. 32 HP off. kupljen 1. 1918 kompl. na kolesih montiran K 220.000

Motor na sesalni plin firme Langen & Wolf kompl. 30 HP off. K 180.000.

Lokomobila Schullerworth (Verbundmaschine) kompl. K 120.000

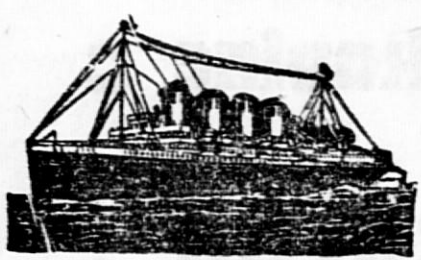
Motor na sirovo olje (Wohanka & Co. Bpesti) 24 HP kompl. K 125.000

Stroji so v najboljšem stanju, ter se morajo takoj staviti v pogon. Resnim reflektantom priporočam, da se radi informacije pri meni zgleda. Lekarna WACHA, Metlika.

Iz Havre v Ameriko

samo 6 dni

Edina najkrajša črta preko Havre Cherbourg in Antwerpen v New York.

Vozne listke in zadovna pojasnila izdala edino kono. potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani
Gospodarska (Mar. Terezije) c. 13. (Kollzei)

Išče se

trgovski uradnik

elektrotehnične stroke za takojšnji vstop. Reflektant naj bo več slovenskega in nemškega jezika, poznati mora ves v to stroko spadajoči material, obvladati kalkulacijo ter fakturiranje, sposoben mora biti oskrbovanja velike zaloge ter obveščanja s strankami. Ponudbe naj se vpošljejo z zahtevano plačo vred na naslov: Družba za električno industrijo, Maribor, Jurčičeva ulica šte. 8.

Trgovci z barvami!

Pri nas je najugodnejši nakup za nastopne barve: apneno zelena; ultramarinsko modra; prstna, temna, ognjena, apnene barve; cinkove barve; oker; stensko zelena; ultramarinsko modra; nadomestilo, svetla in temna; cementne barve; črne barve; angleško rdeča; listnato zelena; apneno modra; različne kromove barve; pisane barve; satinobar.

Dobavljamo iz naših tvornic v Nemčiji za pomladno sezijo po stalnih cenah in ugodnih pogojih. 234

Kemikalije

za vso industrijo in konsum. — Vzorci in ponudbe na razpolago. — Vprašanja na: Leo Feit & Co., Chemische u. Farbenfabriken Zentrale Wien VIII., Langgasse 74. Brzjaviti: Peiteco Wien.

Štiri milijone kron

zadane v najbolj srečnem slučaju igralca državne razredne loterije.

Novo žrebanje

Ze 7. in 8. februarja t. l. Kdor v 1. razredu ni zadel, mora zamenjati srečko 1. razreda za nove srečko 2. razreda vsaj do 2. februarja. — Nova srečka stane kolikor stara cela K 192.—, polovica K 96.—, četrti K 48.—, osmina K 24.—. Kdor v 1. razredu še ni igral, a hoče igrati v 2., mora plačati srečko prvega in drugega razreda, torej dvakratni iznos.

Zadnja prilika!

Nekaj srečk ima še na razpolago

Zaružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani, Dunajska c. 38f.

Drago Beseliak

Objavljeni oddelki sprejema oglaševanje vseh vrst v vseh listih v tu in inozemstvu. Prosti, nasveti, prastava zastoj. Nudi vsestransko obsežno ugodnost. Oskrbil kličje. Dopišuje v vseh jezikih.

Inženier dr. Miroslav Kasal

objavljeno poverjeni stavbeni inženier
Ljubljana, Hilsnerjeva ul. 7.

Specialno stavbo-
no podjetje za bo-
tonske, telesobeto-
tonske in vodno-
zgradbo.

Izrada
vodnih sil.

Beli cviček

(Schiller)

in prvovrstna vilanjska rdeča vina, stara in nova, nudim po najnižjih dnevnih cenah. Posodim sode; sprejemem dobro vpeljane zastopnike.

Viljem Schuth,
vinogradnik, Villany.

20 HP motor

na sesalni plin (Sauggasmotor) z novim generatorjem za 77.00— K prodam takoj. Obiati 3 krat ceneje kot lokomobila, ca 140— K dnevn. Najcenejši obiat AMELIN, Zrinjskega cesta 6 (pismena vprašanja.) 501

Kraljevina S. H. S. 1921.

Almanah izide v krasni obliki in okusni izdaji in bo za vse kroge kot vodilna knjiga po Jugoslaviji z ozirom na postaneke in razvoj, ustroj in industrijski in trgovski razvoj kraljevine. Glavno uredništvo v Novem sadu je poverilo zastopstvo za Slovenijo in Dalmacijo tvrdki Drago Beseliak, Anon. in inf. zavod Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5, ki prevzema izključno vsa naročila in plačila za knjigo in oglašje. Almanah bo tiskan v 4 jezikih in več tisoč izvodih. Knjigo in oglašjevanje v njej tonlo priporoča: Glavno uredništvo Almanaha Kraljevina S. H. S. 1921 Novi sad.

V. BIZJAK in DRUG.

Rogaška Slatina

priporoča svoje fine izdelke.

Lepo vinogradniško posestvo

z lepo hišo, gospod. poslopjem, novo sortiranim vinogradom, sadonosnikom, travniki in gozdom z vsemi potrebščinami za neodvisno gospodarstvo, se pod jako ugodnimi kupni in plačilnimi pogoji radi izselitve takoj prodaja. Informacije da Anon. in inf. zavod DRAGO BESELIJAK, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Največja zaloga

klavirjev in pianinov v Ljubljani. Tvrdka J. Doleno, Ljubljana, Hilsnerjeva ul. 3, priporoča v nakup najboljše instrumente prvovrstnih tovarnih po solidnih in zmernih cenah.

Nakup strojev

Kupim takoj v dobrem stanju ali pokvarjene: 2 polno armenika, tračno žago, horizontalni jarmenik in strojni obliči. Anon. inf. zavod Drago Beseliak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Lepa vogalna hiša

nova pripravna za trgovino z vinom, z veliko betonirano kletjo, 5 stanovanj, eno stanovanje s 4 sobami takoj prosto, v predmestju Ljubljane, se takoj ugodno prodaja. Načrti ima Anon. inf. zavod Drago Beseliak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 721

Umetni mlin za izdelovanje kem. gorke krede, triple itd., vodna sila 12 HP, s celim inventarjem in rudniki za sirovine, se po ugodni ceni prodaja. Anon. inf. zavod Drago Beseliak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Nakupno prodajni oddelak Drago Beseliak

oskrbuje, kupce prodajalce, zakupovalce za hiše, posestva, tovarne, žage, mline i. dr. Provisijsko posredovanje izključeno. — Le v lastnem abonentu. — Naročnina po obsegu reklame.

Pfaff šivalni stroji

so najpopolnejši! Največja zaloga za vsakovrstno obrt od navadnih do najfinejših oprem. Večletna garancija.

IGN. VOK,
Ljubljana, Sodna ulica 7.

Rudolf Pevec

trgovec v Mozirju,

je otvoril svojo podružnico v Beški, Srem, v bližini Beograda in Novega Sada ter bode v položaju najceneje in najkulantnejše postreči vso Slovenijo s pšenico, koruzo, ječmenom, ovsem, vsakovrstno moko, slanino, maslo, svinjama, vinom karloškim in banatskim, vse najceneje po dnevnim cenam. Naročila naj se pošiljajo direktno na tvrdko Rudolf Pevec v Beški, Srem. Naslovi: Pevec, Beška, Srem. Nakupoval bodem direktno od kmetov ter bodem mogel konkurirati z vsako drugo tvrdko. Obenem se bodo tamkaj prodajale deske, les in drogi. Slovencem se bodo brezplačno dajale eventualne informacije. Za mnogobrojno naročilo se priporoča

Rudolf Pevec, prva slovenska
turdka v Sremu.

Ugodna prilika se nudi trgovcu ali privat. kapitalistu

z nakupom tvornice in zemljišča v sredini Ljubljane z lepimi vrtni. Potrebna gotovina pol milijona kron. Natančneje pod „500.000/582“ na upravništvo „Sloven. Naroda“.

Tovarna JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip št. 4
Podružnice: MARIBOR NOVO MESTO ROČEVJE
Gospodarska ul. 33. Glavni trg šte. 39.

Barva vsakovrstno blago. Kemično čisti obleke. Svetilnika ovratnike, zapesnice in srajce.

KLAVIRJE na obroke in na posodo!

Najslavnejši pisniki in harmoniji: Förster, Stollhammer, Meltzman. — Uglavljavanje in popravljanje strokovnjaško in cenovno.

ALFONZ BREZNIK, bivši učitelj Glasb. Maticice, Ljubljana, Kongresni trg 13 (pri župni cerkvi).

Violine, citre, harmonike. Strune vseh vrst na debelo in drobno. — Valikanska zaloga.

ETIKETE

lepake, papirje za delnice, avtografijske, note i. t. d. izvršuje točno

umetniški zavod za litografijo
Čemažar & drug, Ljubljana
Cesta na južno žel. (za prejšnje belgijske vojašnice).

450 hl izvrstnih vin

letnikov 1917, 1918 in 1919, belih in rdečih v jakosti od 8 do 13 stopinj takoj naprodaj pri znanem vinogradniku

E. Presečki, Samobor (Hrvatska).

V. Marsano „Timex“ ZAGREB

Modernne tvorniške oprave, stroji za vse industrije, precizijsko in grobo orodje, zastopniki prvovrstnih tvornic, prodajna pisarna za Jugoslavijo tvrdke G. Rot, A. G., Wien III. Hidravli-

ške naprave, motorji vseh vrst opreme za mline.

Nekaj za Vas!

Racionalno negovanje lepote. Prvovrstno naravno negovanje las.

Hočete li obraz in roke racionalno negovati, peče, mozolje odpraviti, grobo brado, ki jo odstranite in prosto napraviti, uporabljajte Fellerjevo pravo Tannolina pomado za rast las, 1 veliki porcelanasti lonček K 15.—, Močno katarovno milo za glavo K 14.—, Ogrska pomada za brke po K 6.— in 8.—, Neškodljiva mila za lase, orehovo olje mala steklenica K 5.— velika K 20.—, Shampoo za umivanje las K 4.—.

Ideal vseh mil. Fellerjevo Elza mline mlečno milo K 19.—, tekoče mline mleko K 12.— in 15.—, Najfinjši Glycerin K 6.— in 30.—, Vazelina po K 2.—, 7.— in 12.—, Neškodljiv puder za obraz v vrečkah po K 5.— Barvilo rože za obraz 10 pismov K 20.—.

Puder gospe, katera se v to razume. Je pravi dr. Klugerjev Mega-puder, bel, roza, velike elegantne škatle K 24.—.

Kurja očesa. bradavice, trdo kožo, odpravljajo brzo in temeljito Fellerjev turkistovski obliči „Elza“ v škatljah po K 6.— in K 7.80 in Fellerjeva turkistovska tinktura steklenica K 10.—.

Finl parfemi. francoski, originalne steklenice K 40.—; na tehnično od K 20.— naprej. Ščetki (ovčiki) dišavega praška za perilo K 8.—.

Kar se vsak dan potrebuje? Angeliški obliči K 2.—, Lysoform K 20.—, Popolni irrigator najboljši K 150.—, Pravi Lysoform K 30.—, Kafa K 3.—, Kafne kroglice K 5.—, Arnika K 6.— in 30.—, Po smrekovem gozdu dišeči parfem za soba K 35.—, Konjak K 30.—, Malinov sok K 20.—, Ržina belozna vino K 20.—, Esence za rum K 7.— in 35.—, Kineški čaj na tehnično od K 3.— naprej.

Pri vprašanjih naj se prilože poštne znamke za odgovor.

Naročila se adresirajo na: EUGEN V. FELLER, lekarna

Štubica donja, 2 za trg št. 238, Hrvatska.

Proti mrčesom. kakor muha, bolhe, stenece, rusi, zanesljivo in temeljito deluje Elza mrčesni prah, velika škatlja K 15.—, Trusluka zoper stenece K 20.—, Naphtalin od K 2.— naprej.

Miši in podgane! Mišji strup K 8.—, Strup zoper podgane K 8.— in K 10.—.

Omot in poštnina. se računa posebno, toda najceneje. Čim več se nakupar naroči, tem manj drže stroški roba.